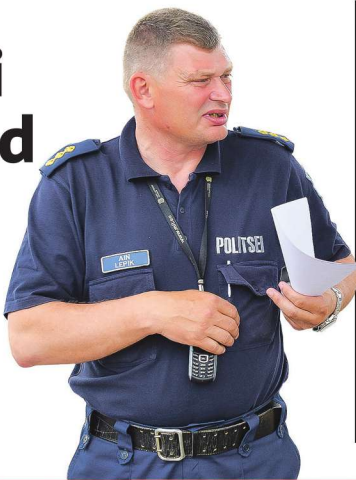

Tööd on rohkem kui selle tegijaid

Eesti Päevaleht käis Pärnu-Jaagupi politseiniku Ain Lepikuga (pildil) ühe tööpäeva kaasas, et uurida, milline on maa- piirkonna korrakaitstjate argipäev ja tööelu. lk 4–5

Oluline on keemia

Annet, isikupära ja bändisünergiat ei saa kunstlikult tekitada. Need kas on või ei ole. Ouu on bänd, milles on seda kõike. lk 12

VEB raport toob esile mäluprobleemid

Riigikogu VEB fondi komisjoni raportist selgub, et keegi ei mäleta midagi või kui mäletab, siis vähe. Kelle taskutesse fondist lahti külmutatud miljonid dollarid maandusid, teada ei saa. lk 9

Copacabana karneval

Eesti Päevaleht käis MM-i vaatamas kuulsal rannaliival, kus tuli tuhandete fännide keskel harjuda küünarnuki- tundega. lk 14

Eesti Päevaleht

+TERVIS

HIND 1,35 EUROT | NR 118 | NELJAPÄEV, 19. JUUNI 2014

Foto: Andres Puting

Laulupeo aukülalise soe vastuvõtt

Eile saabus Eestisse 98-aastane Roman Toi (keskel), keda peetakse väliseestlaste laulupidude traditsiooni hingeiks. „Tema tähtsust Eesti koorimuusikale on raske sõnadesse panna. Sisuliselt on ta olnud Põhja-Ameerika Gustav Ernesaks, kes on pühendanud kogu oma elu Eesti koorimuusikale ja väliseestlastele,” ütles laulupeo kunstiline juht Hirvo Surva, kellega koos olid lennujaamas Toid lauluga tervitamas ka kümned laulupeolised. EPL

Haisev Põhja-Tallinna prügila tekitab meelehäarmi

Paljassaarel asuva Kopli ehitusjäätmete prügila naabrid on aastaid saanud arupäri vaid ja abipaluvaid kirju nii riigi- kui ka linnaametitele ja kamandanud kohale inspektoreid.

Nurisejad tahavad, et 1990-ndate keskpaigas alustanud prügila, mis ebaameeldivalt lehkab ja kust sinna ladestatud praht kõrval asu-

vate elamute juurde lendab, lõpuks kinni pandaks. Kilekotid aiaveeres, tolmuks aknad, aeg-ajalt tuntav hais, eriti pärast vihma. Need on pannud elanikud ka kahtlema, kas prügila ikka on ainult ehitusprahile, mis teatavasti ju kõdunemisest lehata ei saaks.

Ent sealsetel elanikel jääb üle ainult käsi laiutada, sest

18 aastat tegutsenud prügila paberid on korrast. Viimati seda kontrollinud keskkonnainspektsiooni ei saanud midagi olukorra lahendamiseks ette võtta, sest kõik load klapiivad.

Prügila on aga tulus ettevõtmine: selle kaks omaniku võtavad sealt aastas välja keskmiselt 400 000 eurot dividendide. lk 2–3

Tallinna ülikool teeb oma 23 osakonnast viis

●● Tallinna ülikool kavandab Tartu ülikooli praegu kõne all olevast ümberstruktureerimisest palju mahukamaid muudatusi.

●● Järgmiseks sügiseks tahetakse luua haridus- uuenduse, terve ja säästva eluviisi, digimeedia ja -kultuuri, kultuurikompetentsuse ning avatud ühiskonnakorralduse ja valitsemise osakonnad.

●● Rektor Tiit Landi sõnul on oluline luua erialad, mida tudengid tahaks tulevikus õppida, ja selleks tuleb kokku panna eri kompetentse. lk 6

JUHTKIRI

Leping Y-põlvkonnaga

„Tundub, et ühiskondlikku lepingut on rikutud. Meile öeldi, et õppige, siis te saate raha. Me õppisime. Kus on raha?” arutles Briti noormees, keda intervjueris ajaleht The Guardian. Tema ja paljud teised noored tunnevad end petetuna, kuna nende kõrgkooliõpingutest pole olnud oodatud kasu. Tööle ikka ei saa. Või kui saab, siis mitte rahuldavale kohale.

Need tunded valdavad paljusid Euroopa noori, ka Eestis. Lääne-Euroopa noor ei lähe kuhugi, aga Eestis lisanud veel väljarände mure. Kodumaalt ära ja võib-olla püsivalt. Eileen Änilase eilses arvamusloos „Mina, Eesti riigi sotsiaalne probleem” koorub välja mure: võid ju käia välisülikoolis õppimas või välisfirmas praktikal, kuid kodumaal ei anna see töövariantide seisukohast mitte midagi. Tasustatud tööle ikkagi ei saa.

Selle põhjusi ei pea kaugelt otsima. Töökogemuseta noor inimene on tööturul nii või teisiti eikeegi, aga nüüd on ka majandus seiskunud (eldame tänavu 0,7% majanduskasvu) ja tööjõu nõudlus väike. Klišeelikust jutust „noored on meie tulevik” on saanud pigem rohkem või vähem väljendatud suhtumine, et tegemist on tülinaga, keda pole suurt kuskile panna ja kes on veel pretensioonikad ka. Ja paraku pole õigus ka neil, kes kõnelevad: „Miks neil oli vaja ülikooli minna? Miks nad ametit ei õppinud?” Ülikooliharidusega inimesed jäävad siiski harvemini tööta.

Kokkuleppest

„Öeldi, et õppige, siis saate raha. Me õppisime. Kus on raha?”

Y-generatsiooni, nagu praegust põlvkonda nimetatakse, pole võimalik maha rahustada toomas-hendrik-ilveslike juttudega, et muiste Siberis oli ju palju hullem ja vaadake, kui pika tee me oleme Nõu-

kogude Liidust läänemaailma poole maha käinud. Nead pole seda eriti kogenud ega hinda minevikku, nad nõuavad tulevikku ja olevikku. Seda enam, et sageli ei istu neile ka Eesti kitsarinnalisus ja väiklane kõige võõra kahtlustamine.

Vanem põlvkond on ehk ajalooliselt rohkem näinud, kuid samuti võib neis olla rohkem kolkust. Olles elanud-õppinud maailma eri paigus võib olla raske taluda ka mõneti kitsama ilmapildiga ülemusi. Ja Eesti eliit vormus juba mõni aeg tagasi üsna ühesuguseks. Väärilise tegevuseta noored on igas riigis varem või hiljem kaasa toonud sotsiaalseid mullistusi. Eesti ühiskond võlgneb neile tööturul võimaluse andmise. Ega meil teist võimalust ju polegi. •

REPLIIK

Seisus kohustab

„Putin on m***!” Väljend kõlab liiga ropult, et tõlget lehes ära trükkida, aga just nõnda kaigub ta praegu populaarses ukraina rahvalaulus. Seda hoisatakse miitingutel ja jalgpalliväljakutel. Vastav venekeelne sõna on nii räige, et Moskvas võtaks millegi säärase kuulmine võpata – korralikud inimesed niimoodi ei räägi. Aga kui naaberriigi president silmanähtavalt naudib su riigile kallale tungimist, võib isenesest aru saada, et Kiievis emotsioonid tänaval üle võlli lendavad.

Mitte siis, kui oled välisminister. Et rahustada Venemaa saatkonna ümber kogunenud rahvamassi, kuulutas ka Ukraina välisminister Andri Deštšotsja, et „jah, Putin on m***!” Rahvahulga rõõmuks, otse kaamerate ees. Kolm päeva hiljem oli ta ametist prii. Muidugi, minister pole rahvasindaja, kuid ikkagi, ukrainlaste näitele tasuks mõelda meiegi rõvetsvatel poliitikutel. Seisus kohustab. •

Krister Paris

Lk 10: Aune Valk: Eesti lasteaiad on luksus

Lk 11: Andres Tiik: haigekassa moonutab konkurentsi

UUDISED

ÕNNETUSES SAI SEITSE INIMEST VIGASTADA

Eile põrkas Järvamaal Türi vallas Türi–Arkma tee 12. kilomeetril Retla külas kokku kaks väikebussi, mistõttu sai löögi ka jalgrattur. Vigastada sai seitse inimest. Esialgse info järgi liikusid nii jalgrattur kui ka väikebussid Arkma–Türi suunal ja üks väikebuss sõitis seni teadmata põhjustel otsa eesliikuvale väikebussile, mis paiskus otsa tema ees liikunud jalgratturile. **EPL**

Neeme tänava elanikud ütlevad, et mõnel päeval on prügimäelt kerkiv tolm päris hirmus. Kuna prügimägi on mere lähedal, lendab tolm ka

Elanikke haisu ja prahiga terroriseeriv Kopli prügila teenib omanikele hiidkasumit

Elanikud on aastaid kurtnud, et ehitusjäätmete prügila on kõrge ja haisev ning seda ei taheta sulgeda. **Kaks omanikku** võtavad aastaid välja keskmiselt 400 000 eurot dividende. **Prügila asukoht on** kehv, aga kõik load on ju korras, korrutavad riigiametid ja Tallinna linn.

Teete Tammeorg
teete.tammeorg@epl.ee

Kopli ehitusjäätmete prügila naabritel on kannatus katkenud. Nad on viimased paar aastat saanud arupäri vaid ja abipaluvaid kirju nii riigi- kui ka linnaametitele ja kamandanud kohale inspektoreid. Nende jaoks pole OÜ Slopsi peetav prahikungas kuidagi erinev tavalistest olmeprügilatest. Ent neil jääb üle ainult käsi laiutada, sest 18 aastat tegutsenud prügilas on paberid kõik korras.

Kui suvise ilmaga Kopli poolsaarel tiir teha, ja veel enne, kui päriselt Paljassaa- de jõuda, avaneb karm kont-

rast: silmapiiril sinab Paljassaa- re laht, ent kohe selle ees kõrge, kaugeltki tuvastatav prügimägi. Kungastest läände, kohati kõigest kümne meetri kaugusele mäe nõlvast jääb tihe Neeme tänav eramajadega. Kungaste idaküljed on vastamisi värskete Maleva tänava korterelamutega.

„Viimasel paaril kolmel aastal on asi läinud hulluks,” räägib elanik, kelle maja on prügimäe poole, kuid kes ei soovi oma nime lehes näha. „See tohutu kilekot-tide ja prahi lendlemine, mis seal toimub – see ei ole ehitusjäätm- med. Ehitusjäätmel ei ripu puu- ladvas ega ole aia küljes. Mingil hetkel sai lihtsalt villand.”

EESTI FIRMA ESITLEB JULGEOLEKUMESSIL DROONI

16.–20. juunini toimuval Euroopa suurimal militaarnäitusel Eurosatory 2014 osaleb Eesti ettevõtete stendil ka mehitamata luureplatvormide tootja Eli OÜ. Esimest korda demonstreerib

Eesti ettevõtte koos Šveitsi suurima sõjatööstusettevõttega RUAG kohapeal uut toodet. Tegemist on multirootoriga, mis stardib õhku RUAG-i robotsoomukilt perimeetri vaatluseks. **EPL**

PUHTAM VESI

Keskkonnaagentuuri 2013. aasta veekasutuse kokkuvõtte andmeil on vee kaudu keskkonda jõudev reostuskoormus ligi kolmandiku võrra vähenenud. Veekasutus on aga 12,6% suurenenud. **EPL**

RAIL BALTICU EDUSAMMUD

Eile leppisid Eesti, Läti ja Leedu töögrupid kokku raudteeühenduse Rail Balticu ühisettevõtte aktsionäride leppes. Selle allkirjastamiseni jõutakse eeldatavasti augustis. **EPL**

Täna digilehes

- Vuti MM-ist: häbematu ja läbematu Luis Suárez
- Türgi 1980. aasta riigipöörde juhid mõisteti eluks ajaks vangi

merele.

Foto: Andres Putting

Prügila naabrid näevad oma aias pahatihti sellist vaatepilti. Foto on tehtud mullu talvel.

Foto: erakogu

Slopsi prügilat valvab ennast Siberi eestlaseks nimetav Nikolai, kellel kaenla all kabuuris kõlkumas Makarovi püstol. Slopsi juhataja Tarmo Varik kinnitab, et tegu on ikkagi relva mullaaziga ja Nikolai ülesanne on suvel ajada eemale prügimäele trügi-vaid „kaablikutte”.

Foto: Andres Putting

Teine elanik, Erik Poom räägib, kuidas kolme aasta eest Neeme tänavale kolides oli mägi silmanähtavalt väiksem. Nüüd ütleb ta, et on näinud arvatavasti prügimäelt tuule alla saanud prahti ka Paljassaare hoiualal.

Kilekotid aiaveeres, tol-mused aknad, aeg-ajalt tuntav hais, eriti pärast vihmase du. Need on pannud elanikud kahtlema, kas prügila ikka on ainult ehitusprahile, mis teatavasti ju kõdunemisest lehata ei saaks. „Kemikaalide lõhna on tunda,” on Poom pahane.

Neeme tänava elanikud on vähemalt kolm-neli aastat oma murega eri ametkondade poole pöördunud. Miks 1990-ndate keskpäigas alustanud prügilat ikka veel kinni pandud ei ole?

Pikk ajalugu

Kopli prügila asub endise Tallinna keraamikatehase savikarjääri kohal ja selle ajalugu ulatub kaugele. 1995. aasta lõpus kuulutas Tallinna linn välja konkursi, et leida operaator, kes hakkaks karjääri täitma ehitus- ja lammutusprahiga, niisama jättes võinuks karjääriäärne pinnas vajuma hakata. Võitjaks kuulutati firma, mida tookord üldse tundmatuks peeti – Slops OÜ.

„Siis oli jutt, et hea küll, kui seda auku saab täita viis-kümme aastat, siis on maksimum,” meenutab üks elanik. „Nüüd saab meil varsti juba 20 aastat seda auku täidetud!” Küsimusele, kaua veel augu täitmisele kulub, on viimastel aastatel vastatud: paar-kolm aastat veel.

Slopsi kinnistu on 12 hektarit, millest poole võtab enda alla endine karjäär. Selle peale on aga nüüdseks kerkinud mägi, mille kõrgus praegu merepinnast kuni 20 meetrit. Võrdluseks: 2001. aastal oli vana karjääri pind kolm kuni 11 meetrit üle merepinna. Prügila venitatakse projektide järgi koguni 30 meetrini merepinnast.

Prügila projektides pole kirjas, millal mägi valmis võiks saada. Küll aga sai Slops 1999. aastal Tallinna volikogult 36 aastaks kinnistule hoonestusõiguse, mis pani esialgu ka prügila tegutsemisele ajaraami. Paar aastat hiljem valminud prügila ja sealsete hoonete tehnilises projektis on sedastatud, et käitlejale ehk Slopsile on parim lahendus see, kui hoonestusõiguse kehtivuse lõpuks valmiks jäätmetest kuhjatud mägi. Karjäärisüvendisse arvutati mahtuvat 476 000 kuupmeetrit prahti, märke pea samapalju – kokku 1,33 miljoni tonni eest. Dokumentide järgi jõuti kuue aasta eest, masu lävel miljoni tonnini.

Suured kogused toovad sisse suuri summasid – Slopsi seitsme viimase aasta aruan-

deid vaadates selgub, et ehitusprahi ladestamisel ja edasimüügil saadi keskmiselt 1,6 miljonit eurot müügitulu. Slopsi omanikud Aap Mumme ja Illar Rihkrand on aastas võtnud kahe peale välja keskmiselt 400 000 eurot dividende. Nad on aastaid olnud ka Äripäeva dividendisaajate TOP-is.

„Dividende on tõesti mitmel aastal õnnestunud saada,” jääb Rihkrand, kes on ühtlasi Slopsi asutaja, tagasihoidlikuks. „Kuid kasumlikkus on Slopsil nii ja naa.” Ta viitab, et firmal tuleb tasuda riigile saastetasusid ja üleüldse sõltub äri sellest, kui palju prügilasse materjali tuuakse.

„Ajalooliselt on tehtud kõik, nagu ingliskeelses öeldakse, *by the book*: load on taotletud, mõjud on hinnatud, avalikustamised on tehtud,” ütleb keskkonnaameti juhtivspetsialist Rein Urman. Ta lisab, et 30-meetrine absoluutkõrgus vastab prügila viie aasta eest valminud sulgemisprojektile. „Seda ei ole mitte keegi kordagi vaidlustanud,” osutab Urman. Mullu pisteti märke u 62 000 tonni prahti.

2005. aastast võib Slops vastu võtta ja märke mätta ka asbesti ja diktüoneemakil-ta. Kusjuures viimast toodi tol ajal Kumu ehitusplatsilt. 1990-ndate lõpus neid ohtlikke ained Maleva tänavale ei lubatud. Erik Poom imestab: kuidas on neid ikkagi korraga elumajade kõrval ladustada lubatud?

Kuna hindamine näitas, et keskkonda mõjutatakse reeglite järgimisel väga vähe, sai Slops loa kätte.

Prügila 2009. aasta sulgemiskavas on kirjas, et analüüside järgi on prügila nõrgvesi reostunud ja sulgemisel tuleb tagada selle kokkukogumine.

Seda, et prügimägi haiseb, on keskkonnaamet ja -inspeksioon kindlalt tuvastanud paar korda. 2012. aastal võttis prü-

gila vastu jäätmeid, mille kood Urmani sõnul ei vastanud sellele, mida prügivedaja väitis, ning amet keelas haisva kraami vastuvõtu. Tänavu mai alguses haisunud mägi seetõttu, et sinna viidi põlenud maja jäätmed.

Nõustub kriitikaga

„Olen nõus, et naabritele on ebamugavust tolmu, lenduva prahi ja mõne lenduva lõhn-pahmakuga, aga need on lihtsalt tööprotsessiga kaasas käivad asjad,” nendib Rihkrand.

Ta hindab, et mägi saab täidetud pooleteise kuni kahe aasta pärast. „Elu on läinud kavandatud kiiremini – kui 1996. aastal alustasime, siis tollase statistika järgi täitunuks mägi 30+ aastaga,” täiendab ta. Pärast ladestamise lõppu läheb veel paar aastat, et mägi haljastada ja oodata ära vajumine.

Reedel käisid prügila otsas ja tegid sellele elanike pretensioonide tõttu tiiru ümber keskkonnainspektsiooni peadirektor ja Harjumaa büroo juht. Leiti, et tegu on tavapärase prügilaga. Pressiesindaja Leili Tuul rõhutab, et inspeksioon ei saa prügilat peatada, kui load klapivad. „Kui mingile tegevusele on vastuolu sisse programmeeritud – prügila on elamute naabruses –, siis ainuüksi järelevalvega seda probleemi ei lahenda,” märgib ta. ●

Naabriks on väärtuslik ala

Slopsi prügila lähedal asuval Paljassaare hoiualal, mis on ka Natu-
ra 2000 ala, on loetletud 231 linnuliiki. Neist 84 on kaitse all.

Kuid seda, et Slopsi mäelt lendu tõusnud prügi lindudele liiga teeks, pole täheldatud, märkis säästva Eesti instituudi keskkonnateadlane Kaja Peterson. Kui praht peaks merepõhja ladestuma või lainetega hoiualale kanduma, on potent-

siaalne oht küll olemas. Rohkem teeb Petersonile muret hoiuala naabriks olev Tallinna veepuhastusjaam, mis kardetavasti pilliroostikku liigsete toitainetega kinni kasvatab. Ta soovitab, et elanikud ei peaks ametnike vastustest end morjendada laskma ja teemaga edasi tegelema. Ja veel parem – minema koos inspektorite-ametnikega mäge kontrollima.

Kerkiv mägi võib kasutuks jääda

Slopsi mägi on kavandatud koonusena. Erik Poom ja teised elanikud imestavad, miks on mereääre ja madalate elamute vahele vaja kokku kuhjata kuni paarikümnemeetrise suhtelise kõrgusega mägi. Ehkki prügila projektidest käib 30-meetrine absoluutkõrgus pidevalt läbi ja prügi, sh asbesti turvaliseks katmiseks on igal juhul mõnemeetrist pinnakihti vaja, ei mäletata mäe mõõdu tausta kuigi täpselt.

„Kellegi vaateid ega huvisee väga ei piiranud,” meenutab Slopsi osanik Illar Rihkrand. „Naljaga pooleks, aga miks mitte sinna tulevikus väiksem suusa- või kelgumägi tekitada.”

Maleva 4 kinnistu ostmist taotles Slops juba 2006. aastal,

kui linn pani krundi enampakkumisele. Kuna tekkis ka teine pakkuja, kellega Slops aastaid kohtus käis, said Rihkrand ja Mumme kinnistu endale alles 2012. aastal.

2009. aastal valminud prügila sulgemisprojektis – siis alles käis kohtuvaidlus kinnistu üle – on prügimäele joonistatud haljasaala, vaateplatvormid ja liivakastid ronilaga, Paljassaare garaažikompleksi kõrvale aga paar tenniseväljakut, jalgpalli- ja korvpalliplat-si. Ent kohe pärast otsuse kättesaamist 2012. aasta alguses andis Slops menetlusse planeeringu, et garaažide kõrvale kerkiks hoopis kümme kuni nelja korrusega äri- ja tootmishoonet. Mäele puhkeala väljaehitamise eest Slops dokumentide järgi vastutama ei pea

ja sellele osutab ka Rihkrand, kuid see olevat ka kokkuleppe küsimus linnaga. Põhimõtteliselt peaks firma mäe tasuta linna omandisse andma.

Põhja-Tallinna linnaosa arhitekt Kaidi Õis kahtleb, kas sellise kujuga lõpetatud prügimägi toimiva uue kasutuse saabki. Ta nimetab asjaajamist lühinägelikuks. „Selleks et mäge vormida, nii et sinna tõesti tekiks erinevat maastikku ja võimalusi tegevusteks, peaks see praegu, prügila täitmise ajal, joonisel paigas olema,” nendib ta.

Rihkrand lisab, et kuna kinnistu planeeringuga läheb aega, võib spekuloida ka võimalusega pärast mäe sulgemist ikkagi prügijäri jätkata.

Piirkonnapolitseinik: vähemate inimestega me hakkama ei saa

Pärnu-Jaagupi piirkonnapolitseinik Ain Lepik ütleb maapolitseinike otsa vaadates, et reformi on vaja, aga seda ainult siis, kui osa tööd neilt ära võetakse – kuid millise osa tema tööst saaks üldse ära võtta?

Tuuli Jõesaar
tuulijoesaar@epl.ee

„Oli kadunud seenelise juhtum, kus leidsin memme ka üles ja hakkasime kahekesi metsast välja tulema. Pime oli. Mina astusin taskulambiga ees, aga memm ei näinud niimoodi tulla, seepärast andsin lambi tema kätte. Natuke ajaga suutis ta niimoodi mu enda ära eksitada. Võtsin lambi uuesti endale. Memm väsis ära ja kui üle jõgede ja läbi metsa välja tulime, oli pilt niisugune, et memme võtsin selga, ühes käes oli lamp ja teises käes seeneämber, millest memm ei olnud nõus loobuma. Ise mõtlesin ka huumoriga, et no küll võis naljakas pilt olla, kui politseinik niimoodi metsast välja tuleb.” Nõnda meenutas Pärnu-Jaagupi konstaablijaoskonna piirkonnavanem, politseileitnant Ain Lepik.

Tööd on rohkem kui aega

Lepik on politsei raudvara, kes teenib Eesti politseis juba 1991. aastast peale. Praegu juhib ta Pärnu-Jaagupi konstaablijaoskonda, mis hõlmab 1000 ruutkilomeetri suurust ja ligi 9000 elanikuga piirkonda. Jaoskonnas töötab kuus inimest. Kui palju jääb sügisel jõustuva reformiga neid alles, pole veel selge. Et teada saada, mida piirkonnapolitseinikud teevad, lubas politseileitnant Ain Lepik Eesti Päevalehe üheks tööpäevaks enda sabas käima.

„Esimene asi – vaatad ära ööpäeva sündmused, mis andmebaasi kantud. Siis veel asjad, mis jäänud eelmistest päevadest. Igal ajal oma tähtsust, aga kui midagi kiiret peale tuleb, tuleb ju need esmalt lahendada,” istub Ain Lepik väikeses kahe lauaga kabinetis arvuti taha. „Vaata, kuidas annab teha, jagad ülesanded ära. Ennetusüritused on meil üldse töövälisel ajal,” räägib ta. Tööd on sellegipoolest palju. „Politsei peab olemas olema 24/7 ja meid on kuus inimest. Arvuta ise... Aeg läheb lõhki mis lõhki,” nendib Lepik. „Ja lisaks valve, meil oli 140–160 tundi valveid peale tööaja. See on nii, et oled küll kodus, aga näiteks segu teha ei saa, sest kui tuleb väljakutse, kuivab segu ära.”

Selle probleemi lahendas Pärnu-Jaagupi jaoskond nii,

et teeb Audru konstaablitega koostööd, töötab ka maakonnatrull, mis koormust kergendab. „Ega mina ka siin laua taga üksnes istu, siin väikeses kohas ülemust mängida ei saa. Käin samamoodi patrullis ja menetlen,” ütleb ta. „Mis täna kavas? No kohe vaatame seda patakat siin,” võtab Lepik laua pealt portsu pabereid ja

Ain Lepik: seadus on üks asi ja õiglus teine. Inimesed tahavad õiglast lahendit.

loetleb: kadunud inimese otsimine, kahjujuhtum bensiinijaamas, kohtu jaoks asukoha tuvastamine, tulirelva kontrollimine. Sõita tuleb üksjagu. „Esmalt sõidan sellesse kohta, siis sealt kohe edasi sinna,”

peab Lepik pabereid järjekorras seades plaani. Autosid on jaoskonnal kokku kolm ja see, palju sõita saab, on ette määratud. „Peab arvestama, peab kokkuhoidlikult sõitma. Ei saa ju prognoosida, kui palju tuleb väljakutseid ja avaldusi, ei tea ju, palju avaldusi, nii et peab ka reserv olema. Eriti just sügisel, kui on seened-marjad ja inimesed eksivad metsa ära,” ütleb Lepik.

Eksinute otsimine on üks osa piirkonnapolitseiniku tööst. Üldse on nad nagu kokkonditiir-keevitajad. Otsivad eksinud seenelisi, lahendavad kriminaalasju vargustest tapmiseni, räägivad koolis viisakast liikluskultuurist, jagavad vanuritele helkurveste ja avavad vajaduse korral ka kinni jäänud kuuri- või keldrikuksi, sest lukuabi tuleks kaugelt ja oleks kallis.

Tunneb inimesi

„Meil on olnud vabadust ise organiseerida ja vastutada, lahendada kriminaalasjad kuni selleni, et saame kahtlustatava prokuratuurile üle anda. Paljud konstaablijaoskonnad ei tee kriminaalasju, aga meie teeme, sest siis on piirkonnas toimuvast ülevaade olemas. Ja inimesed tulevad ju küsima meie käest, kuidas teda puudutava asja uurimine läheb. Teda ei huvita, et kus-

Pärnu-Jaagupi konstaablijaoskonna juht Ain Lepik laua taga päevi mööda

kil on eraldi kriminaalpolitsei, liikluspolitsei, korrakaitsepatrull,” selgitab Lepik.

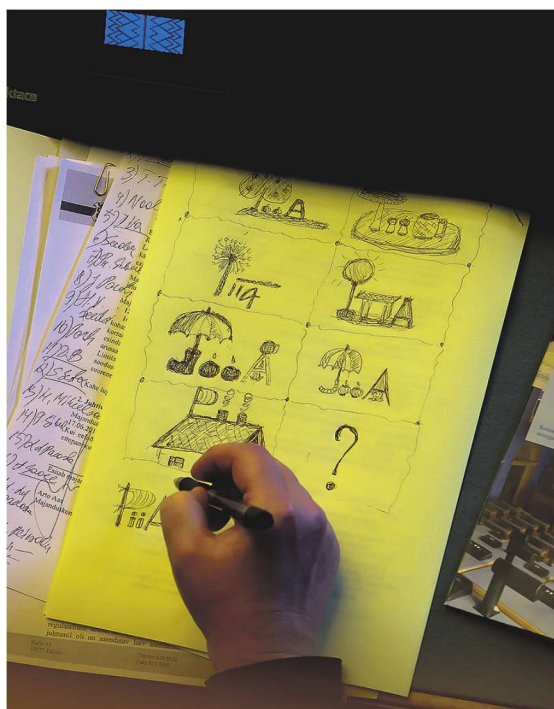
Ja oluline on, et piirkonnapolitseinik tõesti oma piirkonna inimesi tunneb – ja et nemad tunnevad teda. „Oli siin üks peksmine. Mul oli peksja teada ning otsisime teda nii kodust kui ka tema sõprade juurest, aga ei leidnud ja lõpetasime otsimise selleks õhtuks ära. Sõitsin koju ja seal see peksja istus mul maja trepi peal. Ütles, et kartis koju minna, kuna kartis ise peksa saada selle eest, mis ta teinud oli,” muigas politseinik. On ka oluliselt kurvemaid lugusid. „On selline perekond, kus tuli varguste eest vangi panna vanaisa, isa ja poeg. Oma käega olen pidanud need paberid tegema. Aga sotsiaalprobleem see pere pole – näiteks tütar on väga seaduskuulekas,” lisas ta.

Õllesena õlut osta ei saa

Maapolitseinik jääb politseinikuks ka vabal ajal. „Sa oled politseinik igal ajal ja kohas väljapool oma krundi territooriumi. Kõik teavad, et sa oled politseinik, nii et kui ka võtad vabal päeval pudeli õlut, siis pead selle ostma nii, et eelmist õlut pole ära joonud. Ainult oma krundil, Lepikumardi kollektiooniaias toimetades ei ole ma politseinik,” ütleb ta ja lisab, et politseinik on ühtaegu nii kardetud kui ka armastatud inimene. „Sa pead asjad lahendama õiglaselt. Seadus on üks asi ja õiglus on teine asi. Inimesed tahavad õiglast lahendit, mitte seda, mida seadus ütleb,” sõnab ta.

Riigikogu pidas pikka istungit

Poliitika. Kuna riigikogu päevakorras oli eile seaduseelnõu, mis lükkab vanemapensiooni kehtestamise kolmeks aastaks edasi, lubas IRL korraldada maratonistungit. „Tahame protestiga kutsuda valitsusliitu üles oma seisukohta ümber vaatama ja anda võimaluse loobuda oma plaanist lükata vanemapensioon edasi,” ütles Urmas Reinsalu. Riigikogu päevakavas oli ka kooseluseadus, mis on samuti IRL-ile vastumeelne. Eile õhtupoolikul tegelesid aga üksikud saalisolijad hoopis lõbusamate asjadega kui seaduste üle arutlemine. EPL

Fotod: Christo Neeme

ei saada, vaid käib ka ise probleeme lahendamas.

Fotod: Andres Putting

Kui pätt on kätte saadud kas siis oma maja trepilt või mõnest peiduurkast, jõutakse karistuseeni. „Kui tead pere sissetulekut ja kes toidu lauale toob, siis pead mõtlema, et kui võtad isalt näiteks juhtimisõiguse ära, siis mida see perele kaasa toob. Tagaselja on karistust määrata lihtsam, aga olusid teades õiglasem. Mõnele perele on 20–40 eurot suur lõök, aga teisel mehel ei võta 1000 eurot rahakotilt tolmu ka maha,” ütleb Lepik. Väga oluline on kohaliku tausta teadmine, samuti meele pidamine, et politseitöö ei ole üksnes pätti-de püüdmine.

Kavandatava reformi puhul säilitab Ain Lepik rahuliku meele ja erapooletuse, aga ka aususe. „Kui tööülesanded jäävad samaks, mis on praegu ametijuhendis, siis väiksema töötajate arvuga ei tule

mitte kuidagi toime. Aga kas mingit reformi on üldse vaja? Tegelikult on, kui peame juba ise leidma võimalusi, kuidas toime tulla. Küsimus on selles, millised ametikohustused kellelegi jäävad. Kui seda aga tehakse vaid palgaraha juurdesaamiseks, on see nurjumisele määratud asi, aga kui tööülesanded ringi jagada, siis jaa, võib õnnestuda,” annab ta oma hinnangu.

Ja on veel üks asi, mis teeb politseinike vähendamise ohtlikuks. „Kui veel laiemalt vaadata, siis kas Vene tankid sõitsid Ukrainasse sisse? Ei sõitnud. Kõik algas siseturvalisusest. Kui nüüd vaatame meie riiklikul tasandil siseturvalisust, pronksiööd ning kuidas siis asi lahendati, siis küsime: kas samad meetmed on täna rakendatavad?” jätab Lepik küsimuse õhku. ●

Gräzin: materjalidele allikakaitse ei kehti

Õiguskomisjonil on voli tutvuda allikmaterjaliga ja allikakaitse seadus materjalikandjale ei kehti, kommenteeris riigikogu õiguskomisjoni liige Igor Gräzin Eesti Päevalehele saadetud kirja, milles nõutakse Peeter Vösa lauset lekitaja väljaandmist.

Eesti Päevaleht kirjutas 11. juunil õiguskomisjoni istungist, kus Peeter Vösa kooseluseaduse arutelul rõvetses. Artiklis oli kirjas, et väljaandel õnnestus tutvuda ka istungi lindistusest maha kirjutatud tekstiga. Õiguskomisjon saatis Eesti Päevalehele kirja, milles palutakse võimalust tutvuda artikli allikmaterjalidega.

Õiguskomisjoni liige Igor Gräzin täpsustas, et kirjas ei soovi komisjon teada allikat, vaid allikmaterjali. Ta ütles, et komisjon küsib materjalikandjat, et võrrelda, kas tegemist on salajase lindistuse-salvestusega või on see ümberjutustus. Sellest, et allikakaitse seadus kehtib ka allikmaterjalile, kuulis Gräzin enda sõnul esimest korda. „On see seadusega keelatud? Kui te nii arvate, siis mis seal ikka. Mina arvan teistmoodi ja jääbki siis nii,” vastas Gräzin. Ta rõhutas, et ajakirjaniku kohus on kaitsta oma allikat, aga seadus ei laiene hetoimetuse käsutuses olevale materjalile. ● Kadri Salamäe

Rõivas ja Cameron jäid Euroopa Komisjoni juhi küsimuses eri meelt

Peaminister Taavi Rõivas kohus eile Inglismaal Euroopa Liidu pihta viimasel ajal kriitikanooli pildunud Suurbritannia peaministri David Cameroniga. Rõivase sõnul arutasid riigijuhid paljusid teemasid, kuid lahkkelisid tekitas Euroopa Komisjoni juhi küsimus.

Rõivas tõdes, et Eestil ja Suurbritannial on ühesed vaated selles, mis puudutab Euroopa Liidu edasist tööplaani, ent konsensusele ei jõutud Euroopa Komisjoni presidendi isikus.

„Minu hinnangul on Jean-Claude Juncker hea kandidaat Euroopa Komisjoni presidendiks ja me teame, et David Cameron ei toeta Junckeri kandidatuuri. Pigem isegi ta ei toeta seda, et automaatselt Euroopa Parlament nimetab esikandidaadid ja selle järgi tekib automaatselt Euroopa Ülemkogul vajadus see kandidaat ametisse nimetada,” ütles Rõivas.

Rõivas lisas siiski, et kuigi avalikult on Eesti Junckerit

toetanud, siis Euroopa Komisjoni presidendi valimise protsessi koha pealt on ka Eestil omajagu kahtlusi. Hoolimata Cameroni ja brittide Euroopa Liidu kriitikast, toimus kohtumine Rõivase sõnul siiski sõbralikus õhkkonnas. Eesti peaminister nentis ka, et Cameronile ei saa EL-i kriitikat pahaks panna.

„Loomulikult me peame britte mõistma. Nende jaoks on oluline see, et Suurbritannia saaks Euroopa Liidus jät-

kata ja nende seisukohad oleks arvestatud. Ma kohe kuidagi ei saa ette heita, et Cameron näebki Euroopa juhtimise personaalia küsimusi teisti,” ütles Rõivas.

Rõivase sõnul arutasid nad koos Suurbritannia peaministriga ka septembris toimuvat NATO tippkohtumist Walesis. „Nendes riikides, kes on NATO liikmed Venemaa vahetus läheduses, peab olema NATO kohaolek nähtav,” ütles Rõivas. ● Risto Vesikioja

Soome rahvatarkused parimal kujul

Kari! MÄNNIKOORE-EKSTRAKT

Usu või mitte – see toimib igal juhul!

Aasta 2003 parim loodustood Soomes

Aasta 2010 parim loodustood Soomes

Valvottu tuotanto • Luomu • Kontrollerad ekologisk produktion

Üle 35 a

parima enesetunde heaks

SELVER

Esitlus ja degusteerimine reedel, 20. juunil kell 16-18 Marienthali Selveris laupäeval, 21. juunil kell 11-13 Pirita Selveris

Valmistaja: Ravintorengas OY
Maaletooja: Männi Vägi OÜ
www.mannivagi.ee
tel. 5557771

www.ravintorengas.fi

Müügil suuremates Selverites!

Ka Tallinna ülikoolis liitumised: 23-st osakonnast jääb alles viis

Foto: Karl Anders Vaikla

ESTER-id liituvad üheks kataloogiks

Praegu tuleb raamatuid otsida eraldi Tallinna ja Tartu e-kataloogidest, peagi piisab ühest.

Teele Tammeorg
teele.tammeorg@epl.ee

Jaanilaupäeval hakkab Eesti raamatukoguvõrgu (ehk ELNET-i) konsortsium liitma kahte suurt raamatukogude kataloogi – Tallinna ja Tartu ESTER-ide. See tähendab, et 9. juulil näeb aadressil www.ester.ee kataloogi, kus on koos kõigi suuremate Eesti raamatukogude teavikud.

Praegu veel leiab Tallinna raamatukogude (sh rahvusraamatukogu, keskraamatukogu, Tallinna ülikool) kataloogi aadressilt tallinn.ester.ee ja Tartu raamatukogude (sh Tartu ülikooli, maaülikooli, linna-raamatukogu) kataloogi aadressilt tartu.ester.ee.

ESTER-it kasutavate raamatukogude lugejaks registreerides tekib lugejal „Minu ESTER-i” konto ka vastava linna e-kataloogi. Tähelepanelik tuleb olla neil lugejatel, kes kasutasid Tartu ESTER-i võimalust „Minu ESTER-isse” sisse logida ja näiteks oma laenutuste ajalool silma peal hoida või raamatuotsinguid salvestada. Nimelt on ELNET-il tarvis Tartu e-kataloogi andmed Tallinna e-kataloogi üle viia, kuid kasutajate andmeid tehnika kaasa võtta ei luba.

Tallinna server Tartus

„Kui lugejale on sealsed andmed olulised, on vaja need e-kataloogist välja salvestada või eksportida,” märkis ELNET-i konsortsiumi arendusjuht Riin Olonen. Pääsedeid on sisuliselt kolm: „Minu ESTER” pakub võimalust andmeid eksportida (sel juhul lähevad siiski kaduma laenutuste kuupäevad), andmetest võib teha ka lihtsa *copy-paste*’i või ekraanitõmmise. Andmed tuleb Tartu e-kataloogist päästa enne 30. juunit. Tallinna ESTER-ist andmed ei kao. Olonen märkis, et e-katalooge liidetakse just praegu, et lugejaid võimalikult vähe häirida.

Ühendatud ESTER-i kasu aga seisneb selles, et enam ei pea vajalikku raamatut kahe e-kataloogi abiga taga ajama. ELNET-ile tähendab liitmine ka väiksemaid kulusid riist- ja tarkvarale. „Meilt on algusest peale küsitud, miks ESTER-ide kaks peab olema. Aga 1990-ndatel oli usaldus internetiühenduse ja selle stabiilsuse vastu väiksem. Siis ei tundunud turvaline panna kõiki andmeid ühte kohta kokku,” märkis Olonen.

ESTER-ite kokku lükkamine käib tegelikult juba praegugi. Tallinna ESTER-i server asub nüüd füüsiliselt Tartu ülikooli raamatukogus. ●

Ülikool jagatakse elu, mitte õppevaldkondade kaupa

Tallinna ülikoolis ei ole edaspidi klassikalisi teadusvaldkondadel põhinevaid instituute, selle asemel luuakse osakonnad eesmärkide põhjal, mida teadused n-ö teenima hakkavad. Viis loodavat instituuti:

- Haridusuuendus
- Terve ja säästev eluviis
- Digimeedia ja -kultuur
- Kultuurikompetents
- Ühiskonnakorraldus ja valitsemine

Tiit Land selgitas, et eesmärk on luua erialad, mida tudengid tahaksid ka viie aasta pärast õppida. Uued instituudid võiksid olla loodud 2015. aasta 1. septembriks.

Tallinna ülikooli plaanid on veelgi mahukamad kui kriitikat saanud Tartu ülikooli ühinemised.

Riin Aljas
riin.aljas@epl.ee

Tallinna ülikooli rektor Tiit Land võtab plaani kokku kahe võtmesõnaga: fokuseeritus ja interdistsiplinaarsus. Peente sõnade taga peitub idee, et instituute ei liideta niivõrd teadusvaldkondade, vaid hoopis eesmärkide järgi, mida need teadused n-ö teenima peaks. Tartu ülikool lähtub seevastu liites põhimõttest, et ülikoolis hakkab olema neli suurt teaduskonda: loodusteaduskond, arstiteaduskond, filosoofiateaduskond, sotsiaal- ja haridusteaduskond.

Tallinna ülikoolil on aga laual plaan luua viis suuremat instituuti, mille nimed pole veel selgunud, ent mis sisu poolest on järgmised: haridusuuendus, terve ja säästev eluviis, digimeedia ja -kultuur, kultuurikompetents ning avatud ühiskonnakorraldus ja valitsemine. Praegu peavadki osakonnad läbirääkimisi, kes kellega liitub.

Land selgitas, et oluline on luua erialad, mida tudengid tahaksid viie aasta pärast õppida, ja selleks tuleb kokku panna eri instituutide kompetense. Näitena tõi ta digikeskkonna ja meedia, sest edaspidi

pannakse kokku Balti filmi- ja meediakool, kommunikatsiooni instituut ja kunstide instituut, mille baasilt arendatakse näiteks ristmeedia õppekava. Teine valdkond on tervis ja säästev eluviis. „Ehk mitte meditsiin, vaid tervist säästev eluviis, mis hõlmab tervisteadusi, aga ka loodusteaduste ja ökoloogia instituuti,” selgitas Land.

Rohkem häid õppejõude

Erinevalt Tartu ülikoolist, kus osa teaduskondi, eelkõige õigusteaduskond, on selgelt ühinemise vastu, püsib meeleolu Tallinna ülikoolis veel suhteliselt rahulik ja optimistlik. Enamik Eesti Päevalehega rääkinud instituutide juhte, aga ka sealse üliõpilaskonna juht Enelin Paas ütlesid kui ühest suust, et ühinemist pooldatakse, sest praegused instituudid on liiga väikesed. Ühinemine tähendavat ka seda, et tudengi õppekavas on rohkem häid õppejõude ja rohkem võimalusi eri teadusvaldkondi ühendada.

Teisalt viitasid nad ka instituutidele, kus nähakse liitumises ohte ja ollakse skeptilised. „Osali instituutidel pole veel selge, kellega liituda, ja on ka neid, kes arvavad, et nad suudaks iseseisvalt toime tulla. Aga muudatused tekitavad alati hirme, see on inimlik,” ütles kommunikatsiooni instituudi direktor Tiina Hiob. Temaga nõustus ka matemaati-

ka- ja loodusteaduste instituudi direktor Ruth Shimmo, kes märkis, et lihtsam on neil, kes kavatsesid liituda juba enne seda, kui n-ö üldalt poolt mõte tuli. Näiteks matemaatika- ja loodusteaduskond ökoloogia instituudiga on juba aastaid liitumist kavandanud.

Seesugust valdkondade põhist fokuseerimist soovitas ülikoolile hiljuti ka rahvusvaheline ekspertkogu, kes õppeasutust akrediteerimiseks hindamas käis. Uurides Landilt, mis võiks saada Tallinna ülikooli trumpvaldkonnaks, rõhutas ta IT läbivat kaasamist

kõigisse õppekavadesse ning haridusuuenduse valdkonda. Ta tõi näiteks uue õpimängude eriala, mis hakkab koolitama spetsialiste, kes uut õppevara, sh õppemänge looma hakkavad. „Haridusuuenduse ja n-ö uue õpetaja õpetamine võiks olla läbiv,” ütles Land.

Peale sisulise uuendamise tingib instituutide liitmist ka üliõpilaste hulga vähenemine. „Lähiaastatel väheneb üliõpilaste arv järsult ja see tähendab, et juba praegu väikesed instituudid jäävad veel väiksemaks ning teatud erialasid ja instituute võib ähvardada sul-

gemine, kuna üliõpilased ei näe nendel erialadel tööjõuturul perspektiivi. Kui instituudid liituvad ja leiavad ühiseid uusi väljakutseid, näevad nad ka erialadel uusi perspektiive,” põhjendas Land.

Kaob hulk töökohti

Konkreetselt lõppkuupäeva, mil kõik instituudid ühinevad peakisid olema, praegu seks paika pandud pole. „Eesmärk on sisuline ühinemine, mistõttu peab neil jääma aega läbi mõelda ja arutada, kuidas oleks võimalik parimat moodi instituute kokku panna ja misuguseid uusi erialasid oleks vaja ja võimalik luua,” ütles Land. Aga ta usub, et tänavu sügisel sõlmitakse praeguste instituutide vahel kokkulepe ning 2015. aasta 1. septembrist võiksid juba uued instituudid loodud olla, et aasta hiljem avada vastuvõtt mõnele uuele õppekavale.

On selge, et 23 osakonna viieks koondamine tähendab ühtlasi suure hulga ametikohtade kadumist. Aga Land näeb selles ka positiivset külge, sest praegu professori töö kõrvalt instituudi juhataja ametit pidavad akadeemikud saavad keskenduda rohkem teadustööle. „Praegu toimub meil seekaudu mõneti professorite, kes on akadeemilise kogukonna liidrid, kompetentsi raiskamine, sest nad tegelevad administratiivtöoga,” ütles Land. ●

KOMMENTAAR

Õppetegevusele keskenduv ühinemine jätab teadustöö tagaplaanile

Peeter Normak

TLÜ informaatika instituudi direktor

Põhimõtteliselt on ühinemine vajalik, sest praegu on suurima ja kõige väiksema instituudi vahe ligi kümnekordne. Minu hirm on, et instituutide kokkupanemisel on põhifookuses õppetegevus ja õppekavade vahelise sünergia leidmine. Vähemalt sama tugevalt tuleks liitumist vaadata teadustegevuse lõikes – praegu seda aga sel määral ei tehta. Rektoraadi plaan on viis instituuti, ent minu

hinnangul tasuks kaaluda ka teisi variante ja viie asemel võiks olla vähemalt seitse instituuti.

Praegu on kokku pandud tervis, kehakultuur, sotsiaaltöö ning loodus- ja matemaatikateadused, samal ajal kuulub psühholoogia hoopis kasvatusteaduste juurde. Vaimne ja füüsilise tervise lahus, sest käitumine on kasvatusteaduste juures ja füüsilise tervise looduse juures. See pole kriitika, aga minu sõnum on, et tasuks kaaluda ka muid variante ning arutada, kellena näiteks psühholoogid ja matemaatikud end ise määratlevad.

Haabersti ringi liikluspiirajad vähendasid liiklusõnnetuste hulka veerandi võrra

Ühe väljasõidu eemaldamine ja ridade vahel sõelumise takistamine andis kohe tulemusi.

Tuuli Jõesaar

tuuli.joesaar@epl.ee

Möödunud aasta septembri keskel tegi Tallinna transportidamet Eesti õnnetusterohkeimal ristmikul Haabersti ringil radikaalse muudatuse: suleti Statoili viiv teeots ehk ringi viies välja- ja pealesõit ning pandi paika plastpiirded, mis tegid juhtidele puust ette ja punaseks, kus tohib rida vahetada.

Muudatuse peale hakkasid kohe kaeblesma nii autojuhid, kes soovisid otse Saku suuhalli parklasse sõita, kui ka Statoil, kuna Norra kütusehiiu hinnangul kliendid nende tanklat ilma otsesissepääsuta enam üles ei leidvat.

Arvestati ka ilmaolusid

Praeguseks on aga selge, et liikluskorralduse muudatus oli tõhus ja vajalik: Eesti Liikluskindlustuse Fondi (ELKF) uuring näitab, et muudatused vähendasid õnnetuste arvu hoobilt vähemalt veerandi võrra.

„Liikluskorraldus seal oli enne nii ebaloogiline ja eba-

Mullu sügisel tehtud muudatuse üle oli palju nurinat, kuid praeguseks on see end õigustanud.

Foto: Andres Putting

mõistlik. Magistraaltänavate ristmikule tuli sisse viiendajärguline tänav, mis tekitas segadust ja õnnetusi,” ütles fondi kahjuennetuse valdkonna juht Erik Ernits.

ELKF võrdles liikluskindlustuse registris registreeritud õnnetuste arvu enne ja pärast Haabersti tänava ringristmi-

kule sulgemist. Võrdlusperioodiks võeti 216 päeva 2013. aasta septembrist kuni tänavuse aprilli keskpaigani ehk aeg pärast muudatusi ja kolm eri perioodi ümberkorralduste eelsest ajast, sh jaanuar kuni september 2013. Arvesse võeti nii ilmaolusid kui ka liiklussageduse andmeid. Kont-

rollgrupina vaadeldi Sõpruse pst ja Tammsaare tee ristmikul, Akadeemia, Ehitajate tee ja Sõpruse pst ristmikul ning Taksopargi ristmikul juhtunud õnnetusi.

221 õnnetust

Selgus, et liiklusõnnetuste arv Haabersti ristmikul vähenes

pärast muudatusi võrdlusperioodidega kõrvutades keskmiselt 26% ehk üle veerandi, aga kohati isegi kuni 68%. Selline suur protsendierinevus tuleneb sellest, et näiteks 44-päevaseid perioode võrreldes kahanes liiklusõnnetuste arv ristmikul koguni 68%, aga 256-päevase ja 136-päeva-

Õnnetuste arv ristmikel suurem

Uuringust selgus ka, et kõigil kontrollgrupi ristmikel liiklusõnnetuste arv suurenes. Seal oli vaatlusperioodil (14.09.2013–17.04.2014) eelneva perioodiga (01.01–13.09.2013) võrreldes õnnetusi 15–41% rohkem. Erik Ernitsa sõnul on õnnetuste arv neil ristmikel nii väike, et iga õnnetus annab protsentides suure tõusu.

se võrdlusperioodiga kõrvutades 21%.

Kuid tuleb siiski tõdeda, et Haabersti ring on hoolimata avariide arvu vähenemisest endiselt Eesti kõige õnnetusterohkem: maikuu seisuga oli seal tänavu juhtunud 45 liiklusõnnetust, mis on pea kaks korda rohkem kui õnnetuste arvult järgmistest kohtades Tammsaare ja Sõpruse pst ristmikul ning Taksopargi ristmikul (kummaski kohas 24 avariid). Teisest küljest on ka väike vähenemine abiks. Mullu juhtus Haabersti ringil terve aastaga 221 avariid, teisel kohal oli Taksopargi ristmik (109 avariid) ja kolmandal Sõpruse pst ja Tammsaare ristmik (96 avariid). ●

Ain Kallis: üleeilne lumi oli ekstreemne

Klimatoloog Ain Kallise sõnul oli teisipäevane lumesadu juunikuu kohta väga haruldane.

Täpselt 32 aastat tagasi, 1982. aasta samal kuupäeval registreeriti Eestis samuti mõõdukas lumesadu, mis jäi siiski eilsele alla. „1982. aastal sadas 17. juunil Tõraveres lumehelbeid ning Mustvee lähistel Tiirikojal lumeskruupe. See pandi kirja hilise lumesajuna,” rääkis Kallis.

Sellist lumesadu nagu eile Kirde-Eestist kuni Tartuni välja pole aga Kallise sõnul juunikuus varem olnud. „Tuli nii lund, lõrtsi kui ka lumeskruupe – tüüpiline ilus lumesadu, nagu oleks hilissügis või talv. Selline ilm oli väga ekstreemne.”

Kõige enam sadas eile lund Lääne-Virumaal Tamsalus ja Väike-Maarjas. „Ilmselt tuli põhjast arktiline õhumass ja suundus lõuna poole. Kuigi alguses ennustati, et jääb Soomes pidama, jõudis see siiski Kirde-Eestisse ja lausa Tartuni,” rääkis Kallis.

Kallis usub, et midagi nii ekstreemset sel suvel enam ees ei oota. ● **Kristi Helme**

Aksionäride korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teade.

Aksiaselts Eesti Golfikeskus, registrikood 10095562, aadress Niitvälja, Keila vald, 76603 Harjumaa, Eesti Vabariik, kutsub kokku aksionäride korralise üldkoosoleku

30. juunil 2014.a. algusega kell 16:00

AS Eesti Golfikeskus klubihoones aadressil Niitvälja, Keila vald, 76603 Harjumaa, Eesti Vabariik
Osalejate registreerimine algab kell 15:30.

AS Eesti Golfikeskus nõukogu poolt kinnitatud üldkoosoleku päevakord ning otsuse ettepanekud:

- 2013.a. majandusaasta aruande kinnitamine.**
Otsuse ettepanek: Kinnitada 2013.a. majandusaasta aruanne.
- Nõukogu liikmete Enn Einla, Sami Jussi Petteri Seppänen, Gunnar Toomemets ja Aivar Riimets volituste pikendamine.**

Otsuse ettepanek: Pikendada praeguste nõukogu liikmete Enn Einla, Sami Jussi Petteri Seppänen, Gunnar Toomemets ja Aivar Riimets ametiaega nõukogu liikmena alates 01.07.2014.a. Põhikirjast tulenevalt kestavad nõukogu liikme volitused 4 aastat.

- Audiitori valimine 2014 – 2018.a.**

Otsuse ettepanek: Valida Aksiaselts Eesti Golfikeskus audiitoriks aastateks 2014.a. kuni 2018.a. OÜ Rimess, registrikood 10384467.

Korralisel üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aksionäride ring määratakse seisuga 11.06.2014.a. kell 23:59.

Aksionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/10 aktsiakapitalist, võivad nõuda täiendavate küsimuste võtmist korralise üldkoosoleku päevakorda, kui vastav nõue on esitatud hiljemalt 15 päeva enne üldkoosoleku toimumist. Eelpool nimetatud dokumendid tuleb aktsiaseltsile esitada kirjalikult aadressile: AS Eesti Golfikeskus Niitvälja, Keila vald, 76603 Harjumaa.

Aksionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/10 aktsiakapitalist, võivad aktsiaseltsile esitada iga päevakorrapunkti kohta otsuse eelnõu. Nimetatud õigust ei või kasutada hiljem kui 3 päeva enne üldkoosoleku toimumist.

Osalemisel palume esitada:

- * füüsilisest isikul aksionäril - isikut tõendav dokument, esindajal lisaks ka volikiri;
- * juriidilisest isikust aksionäri esindajal - koopia kehtivast registrikaardist või muust õigusvõimet tõendavast dokumendist ja isikut tõendav dokument. Volituse alusel esindajal lisaks eeltoodule ka volikiri.

Aksionäridel on võimalik tutvuda AS Eesti Golfikeskus 2013.a. majandusaasta aruandega ja põhikirja projektiga AS Eesti Golfikeskuse klubihoones aadressil Niitvälja, Keila vald, 76603 Harjumaa, Eesti Vabariik.

AS Eesti Golfikeskus juhatus

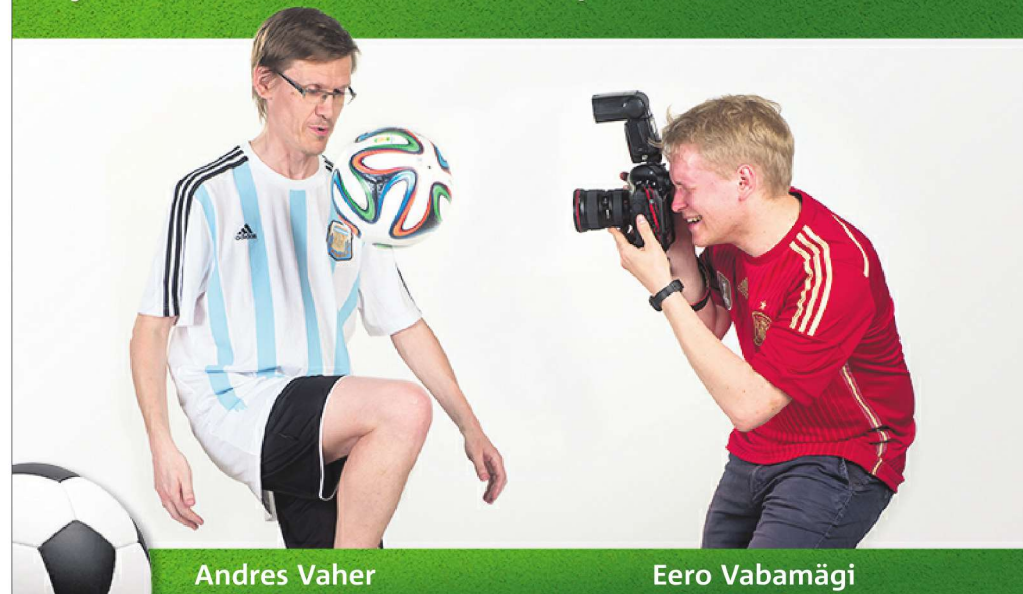
Brasilia MMi parimad palad!

Eesti Päevaleht

DELFI
Rahva hääl

Reportaažid, intervjuud, pildigaleriid ja videod mitte ainult staadionilt, vaid ka *favela'*dest, randadest ja loomulikult jalkafännide mekast – pubidest.

Andres Vaher

Eero Vabamägi

AFGANISTANI VALIMISTE SOOSIK KAHTLUSTAB PETTUST

Afganistani presidendivalimiste peamine soosik, endine välisminister Abdullah Abdullah nõuab riigipea valimiste teise vooru hääletustulemuste lugemise kohest lõpetamist. Ta sõnas,

et kahtlustab suurt pettust, mis soosib vastaskandidaati Ashraf Ghani. Abdullah võitis aprillis toimunud valimiste esimese vooru. Teine kahe kandidaadi vaheline voor oli nädalavahetusel. EPL

HOLLANDIS NÄHTI ÜLE SAJA AASTA JÄLLE HUNTI

Kohalik väljaanne Tubantia teatas, et esimest korda pärast 1897. aastat nähti Hollandis vabas looduses hunti. Mitu inimest märkas looma selle kuu alguses Overijsseli provintsi

Twente piirkonnas Ootmarsumi lähedal asuval looduskaitsealal. Ajalehe teatel saabus hunt Saksamaalt, viibis vähemalt 30–48 tundi Hollandis ja suundus siis tagasi Saksamaale. Delfi

Bagdadi keskvalitsuse nõrkus mängib kurdidele kaardid kätte

Iraagi Kurdistan hakkas müüma naftat otse maailmaturule ja haaras kontrolli Kirkuki üle.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Ajal, mil sunniitidest islami-sõdalased hõivasid linnu Iraagis ning sihivad peamiselt šiitliku valitsuse kukutamist Bagdadis, läksid liikvele ka kurdid. Kurdistan autonoomse regionaalvalitsuse relvajõud võtsid oma kontrolli alla Kirkuki linna, kui Iraagi väed olid väidetavalt piirkonnast taandunud ja tekkis võimalus, et linna valutavad islamisõdalased.

„Kirkuki inimesed tahavad end tunda turvaliselt, et igapäevase eluga edasi minna. Kuna Iraagi armee varises kokku, on nad rõõmsad, et teine jõud on asunud tagama linna ja tsiviilelanikkonna julgeolekut,” vahendas al-Jazeera Kirkuki provintsinõukogu julgeolekujuhi Ahmed Askari selgitust. Kirkuki piirkonnas baseerunud Iraagi maavägede juhi kindral Ali Ghaidan Majidi sõnul on aga kurdide samm „ohtlik areng ja Bagdadi ning Kurdi regionaalvalitsuse kokkuleppe rikkumine”.

Ajal, kui islamisõdalaste rühmitus ISIS oli asunud Iraagis rünnakule, astusid kurdid mai lõpus veel ühe Bagdadi keskvalitsust eirava sammu – Türgi Ceyhani sadama kaudu läks müüki Iraagi Kurdistani nafta. See oli esimene kord, kui kurdid ei kasutanud nafta Türgisse toimetamiseks mitte Bagdadi kontrolli all olevat torujuhet, vaid enda valduses olevat uut toru. Ehk siis saadi nafta eest kogu tulu endale. Bagdadi naftaministeerium nimetas seda salakaubanduseks ja Iraagi suveräänsuse rikkumiseks, peaminister Nouri al-Maliki sõnul oli tegemist „peaaegu röövimisega”.

Need sammud on kergitanud küsimuse, kas Kurdistan regionaalvalitsus kasutab ära keskvalitsuse jõuetust ja astub ka kauaigatsetud viimase sammu ehk kuulutab välja iseseisvuse. Ilmselt veel mitte, kuid teel majandusliku sõltumatuse kindlustamisele ja ilmselt ka oma kontrolli all oleva territooriumi laiendamisele ollakse küll.

Kirkuk on kurdide silmis olnud nende pealinn sellest saadik, kui Babani klanni valitseja Sulaiman Beg 17. sajandi lõpus

Kurdi võitleja Iraagi relvajõududele kuulunud sõiduki vraki juures Kirkuki linna veerel

Foto: Reuters/Scanpix

piirkonna vallutas. Kuni naftavarude avastamiseni pärast Esimest maailmasõda oli Kirkuk väidetavalt peamiselt türkmeeenidega asustatud. Iraagi kuningriigi ajal hoogustunud naftatööstus meelitas kohale inimesi üle riigi ja demograafiline olukord muutus.

Ollakse teel majandusliku sõltumatuse ja territooriumi laiendamise poole.

1970. aastate algul, kui kurdi rahvuslane Mustafa Barzani – praeguse presidendi Masoud Barzani isa – oli kuulutanud Kirkuki naftaväljad kurdide omaks, käivitas Bagdad täistuuridel „arabiseerimise” kampaania. Saddam Husseini režiim küüditas süstemaatiliselt sadu tuhandeid kurde ja assüürlasi Kirkuki piirkonnast, tuues nende asemele araablasi. Viimase kümnendi jooksul on käinud omakorda aktiivne „kurdistamine” ja kurdid usuvad, et nad moodustavad nüüd Kirkukis enamuse. Referendum küsimuses, kas

Kirkuki provints peaks kuuluma Iraagi Kurdi autonoomia koosseisu, oli kavas juba 2007. aastal, kuid on edasi lükatud.

Ei ühtegi sammu tagasi

Kurdide relvavõitlus autonoomia või iseseisvuse eest kestis aastakümneid, kuni pärast 1991. aasta Lahe sõda kehtestati USA eestvedamisel Iraagis lennukelutsoonid. Pärast Husseini kukutamist 2003. aastal kasvas piirkonna autonoomia veelgi. Keskvalitsuse ja Kurdistan regionaalvalitsuse erimeelsused ja tülid eelkõige naftatulude jagamisel, aga ka Kirkuki ja ühes sellega naftaväljade kuuluvuse tõttu on kestnud aastaid. Samal ajal oli Kurdistan USA juhitud invasiooni ja kodusõja aastail suhteliselt stabiilne.

Reageerides Bagdadi paha meelega, et Kurdistan on asunud müüma naftat ilma keskvalitsuse heakskiiduta, ütles regionaalvalitsuse peaminister Necervan Barzani (presidendi vennapoeg), et nii see on ja jääb. Kurdistan põhimõtteks on tema sõnul „mitte kunagi sammu tagasi astuda”. Ilmselt laieneb see põhimõte ka mujale kui naftaärisse. ●

USA president Obama saatis Pärsia lahele lennukikandja

Valmistudes võimalikuks õhurünnakuks Iraagis jõudu koguvate sunniitlike islamimässuliste vastu, viis USA Pärsia lahele lennukikandja toetuslaevadega. Araabia mere põhjaosas olnud lennukikandja USS George H. W. Bush ümberpaigutamine lisab paindlikkust juhuks, kui Ameerika kodanike ja huvide kaitseks Iraagis on vaja sõjalisi lahendusi. Lennukikandjat saadavad kaks rakettidega varustatud sõjalaeva. Lahingugrupis on ka

kopterid, mis hävitajate F-18 kätte all lennates on väärt vahendid evakuaatsioonideks. Kuigi president Barack Obama tõrjub andmast käsku sõjalise jõu kasutamiseks, näitab sõjalaevade paigutamine, et USA on siiski valmis ja võimeline rünnakuks.

Lennukikandjagrupp tähendab ka ujuvat baasi Iraagi lähedal juhiks sunniitlikud araabia maad ei luba kasutada sunniidi äärmuslaste vastu seal paiknevaid USA sõjalennukeid.

Kurdide naftatootmine kasvab kiiresti

Kurdi regionaalvalitsuse kontrolli all olevatel aladel on teadaolevaid naftavarusid 45 miljardit barrelit. Kirkuki piirkonnaga lisandub ligi üheksa miljardit.

Regionaalvalitsuse kavade näevad ette naftaeksporti kahekordistamiseks kuuks kuni 250 000 barrelile ja aasta lõpuks 400 000 barrelile päevas. Kui ühendada Kirkuki naf-

tapumplad kurdide kontrolli all Türgi poole mineva torujuhtmega, võib eksport suureneda enam kui 300 000 barreli võrra.

Uue toru läbilaskevõime on miljon barrelit päevas. Võrdluseks – Iraagi lõunaosa naftaeksport ulatub 2,8 miljoni barrelini päevas. Kurdid kavatsevad suurendada naftatoodangut miljoni barrelini päevas tuleval aastal.

Porošenko tegutseb aktiivselt võidu nimel

Ukraina vastvalitud president Petro Porošenko astus eile palju kiireid samme, millega loodab Donetskis ja Luganski oblastite sõjategevusele lahenduse leida.

Esiteks teatas president, et Ukraina julgeolekujõud peatavad riigi idaosas ühepoolselt tulevahetuse. Sellega antakse ebaseaduslike relvaformeerungute liikmetele võimalus relvad maha panna ja soovijatele võimalus riigist lahkuda. „Plaan saab alguse minu käsuga tulevahetus ühepoolselt peatada. Kohe pärast seda peame me saama presidendi rahuplaanile toetuse kõigilt sõnumuste osapooltelt Donbassis. Väga lühikeste tähtaegadega,” ütles Porošenko Kiievis.

Plaani võtmetähtsusega elementiks nimetas ta riigipiiri sulgemist. „On tohutu oht, et tulevahetuse peatamist kasutavad ära kurjategijad,” ütles president. Ukraina üksused kavatsevad seetõttu sulgeda Slovjangskit ümbritseva piiramisrõnga ja likvideerida neile vastupanu osutavad relvaformeerungute liikmed.

„Me ootame, et toetust sellele rahuplaanile näitavad väga lühikese aja jooksul paljud selle olukorra osapooled. Me ootame, et vabastatakse pantvangid, vabastatakse viivitamatult hõivatud hooned, me ootame, et Donbassi elanike julgeolekugarantiisid kasutab suur hulk selle regiooni elanikke,” rõhutas Porošenko.

Põhiseaduse muudatus

Ukraina kaitseministri kohusetäitja Mõhhailo Koval kinnitas, et ühepoolne lahingutegevuse paus, mida näeb ette president Petro Porošenko rahuplaan, leiab aset lähipäevil. Rahuplaani osana lubas Porošenko esitada põhiseaduse muutmise eelnõu, mis näeb ette võimu sügavat deentraliseerimist. See on Porošenko sõnul üks riigi kaguosa kriisi reguleerimise alus.

President tegi ka sümbolise tähendusega käigu ning esitas ülemraadale projekti välisministri kohusetäitja Andri Deštšotsja ametist vabastamiseks ja uue välisministri ametisse nimetamiseks. Deštšotsja sattus tugeva Moskva kriitika alla pärast mõeldud nädalavahetust, mil minister kasutas president Vladimir Putinile viidates vulgaarset kõnepruuki. Uueks välisministriks pakkus Porošenko Ukraina praeguse suursaadiku Saksamaal Pavlo Klimkini. ● **Lauri Laugen**

GAASI VÕRGUTASU TÕUSEB JUULIST 11%

1. juulist tõstab AS Gaasivõrgud maagaasi võrguteenuse hinna 11%. Ettevõtte hinnangul on mõju tavatarbijale marginaalne. Hinnatõusu põhjusteks on ettevõtte struktuuri muudatused ja

üha vähenev gaasitarbimine. Konkurentsiamet kinnitas hinnatõusu 28. märtsil. „Oleme arvutanud, et keskmine mõju tarbijale hinnale on 2%,” lausus AS-i Gaasivõrgud tegevjuht. **Ärileht**

SUURIMA VÕLAKOORMAGA POLIITIK ON TÕNIS PALTS

Eesti tipp-poliitikute on konkurentsilt suurim võlakoor riigikogu liikmest ärimehel Tõnis Paltsul, kelle kohustused kuni 900 000 euroneni. Suurim laenuandja poliitikute seas

on 520 000 euroga Lembit Kaljuvee. Paltsu sõnul on ta enamiku kohustustest võtnud vajadusest investeerida äridesse. Põhiline on kinnisvaraarendus Krimmis. **Ärileht**

32,3 miljoni dollari suurune VEB fondi saladus selgub alles 70 aasta pärast

VEB fondi komisjoni raportist selgub, et keegi ei mäleta midagi või kui mäletab, siis vähe.

Kadri Paas
kadri.paas@arileht.ee

Mäluprobleemi tõttu ei saadud ka teada, kelle taskusesse VEB fondist lahti külmutatud 32,3 miljonit dollarit viimaks maandus. Kuna riigikogu erikomisjon töötas tihedas koostöös riigikontrolliga, kattusid nende järeldused eelmisel nädalal avaldatud riigikontrolli 480-leheküljelise auditiga.

Vene ärimehele Aleksandr Matile kuulunud TSL Internationali nõue oli VEB fondis null. Eesti Panga 1995. aasta 5. aprilli kirja järgi – selle oli allkirjastanud mäletatavasti Vahur Kraft – oli TSL Internationali nõude suurus aga 32,3 miljonit USA dollarit. Millest tekkis selline metamorfoos?

Valeandmed satustid kirja meelega. Sellele viitab asjaolu, et TSL International omandas ja realiseeris kirjastatud mahus nõuded, sh Eesti Panga ja valitsuse nõuded 1997. ja 1998. aastal. Kuigi Eesti Pangal õnnestus kirja seotud tehingud taastada, ei olnud võimalik tuvastada kõiki tehingute põhjuseid ja selgitusi ega ka seda, kes kirja loomise ahelas valeandmete kirja sattumise põhjustas.

Valeandmetega kirja koostamise ajal Eesti Panga president ning ametikoha järgi fondi nõukogu liige olnud Siim

Kallas väitis, et tema oli poliitikasse suundumise tõttu 1995. aasta jaanuarist alates ametis ainult formaalselt ja fondiga ei tegele. Seetõttu ei tea ta valeandmetega kirjast midagi. Aleksandr Matiga ei ole ta enda väitel kunagi kokku puutunud.

VEB fondi toonane juht Enn Teimann rääkis, et Kallas oli 1995. aasta alguses riigikogu valimiste tõttu Eesti Panga juhtimisest eemal, Eesti Panga juhtisid tema ja Kraft. Valeandmetega kirja kohta ütles Teimann: „Kallas ei teadnud sel ajal enam asjades midagi.”

Komisjon soovis kuulata teiste hulgas ka TSL-i endise juhatuse esimehe Aleksandr Mati seletusi. Kuna Matil Eestis alalist elukohta pole, pöördus riigikogu uurimiskomisjon Mati kontakt-and-

Ei olnud võimalik tuvastada kõiki tehingute põhjuseid ega valeandmete teket.

mete saamiseks paljude isikute, politsei- ja piirivalveamet ning välisministeeriumi poole. Matt uurimiskomisjonile ei vastanud, vaid teatas ajakirjanduse vahendusel, et ta ei ilmu uurimiskomisjoni istungile, sest võib seal kaotada enesevalitsuse. Hiljem ta küll lubas komisjoni ette tulla, ent lubadust ei täitnud.

TSL Internationali nõue 32,3 miljoni USD ulatuses saadi peamiselt kokku Eesti Panga ja valitsuse nõuete omandamise arvel. TSL-i nõude täitmine ja fondist väljaviimine sai

VEB fondi müsteerium ei saanud selgeid vastuseid ka pärast eilset riigikogu komisjoni aruande avalikustamist.

Foto: Tanel Meos

teoks tänu Venemaa rahandusministeeriumi meetmetele vabastada oma residentide raha, samuti tänu Põhja-Eesti Panga ja Eesti Panga kaasabile, kes sobivate maksekorralduste ja kinnitustega tegid TSL Internationalile raha kättesaamise võimalikuks.

Kes raha sai, pole teada

„Komisjonil ei ole teada, kes TSL Internationali raha Peterburis välja võttis, ja me ei hakka kindlasti sellel teemal spekuleerima,” lausus VEB fondi uurimiskomisjoni juht Rainer

Vakra eilse uurimise lõppraporti tutvustusel.

Komisjoni liige Aivar Riisalu lausus, et tema emotsionaalse hinnangu järgi ei ole fondist raha kätte saanud Aleksandr Matile midagi ette heita. „Tal oli võimalus ja ta suutis seda kasutada,” lausus ta. Riisalu sõnutas saavad mõned küsimused vastuse 70 aasta pärast, sest just niikauaks on materjalid salastatud. „Tuleb sporti teha ja siis paljudel on võimalus 90-aastaselt nende materjalidega tutvuda,” lausus ta. •

Vahur Kraft peitis valeandmetega kirja riigikontrolli eest?

Küsimusi on tekitanud see, et Eesti Panga valeandmetega kiri avastati 17 aastat pärast kirja koostamist. Fondi auditeeris 1995. ja 1997. aastal riigikontroll, kelle auditite materjalidest ei ole näha, et riigikontrolli audiitorid oleksid omal ajal kirja näinud. Seda kinnitab ka asjaolu, et kirja koostamise ajavahemikku hõlmavas riigikont-

rolli peakontrolöri otsuses ei ole mingit viidet kirjale või selles toodud andmetele.

Eesti Panga nõukogu endine liige mainis uurimiskomisjonile, et tollane riigikontroll oli talle öelnud: kui audiitorid Eesti Pangas käisid, siis neile öeldi, et dokumente pole, aga kui ta Kraftile helistas, olid järgmisel päeval dokumendid olemas.

Parvlaevaärimees Vjatšeslav Leedo: Partsi jutt laevade riigistamisel kokku hoitavatest miljonitest on labane vale

Saaremaa Laevakompanii nõukogu esimees ja Väinamere Liinide omanik Vjatšeslav Leedo saatis eile meediale pöördumise, milles võtab omapoolse nägemusena kokku parvlaevade ümber toimuvat.

„2008. aasta sügisel kukkus rahvusvaheline pangandussüsteem kokku, mille järel ettevõtjad Marcel Vichmann ja Olav Miil võtsid riski ja aitasid meie laevaehitusprogrammi edasi viia. Ma ei ole tähe-

le pannud, et keegi oleks neile riiklikul tasemel selle eest aitäh öelnud, tunnustanud. Kumbki pole muidugi ka just tuntud oma lahke käe poolest parteikassasse jagamisel, pigem vastupidi,” kirjutas Leedo oma avalduses. „Vähesed teavad, et enne kui mina hakkasin koos partneritega tänavalt raha otsima, pakkusime riigile võimalust tulla laevaehitusprojektis investoriks ja seeläbi laevapargi kaasomanikuks. Aastal 2008 ütles [majandusminister]

Juhan Parts selle peale, et see pole riigi asi ja ehitage laevad ise valmis. Millest selline meelemuutus?”

Head laeva kiirelt ei ehitata

Ta lisab, et kuigi poliitikutel eesotsas Partsiga on ka rääkinud, et riigifirma Tallinna Sadam tahab parvlaevaliiklusega tegeleda, on see vale. Samasugune labane vale olevat ka jutt, et riik hoiaks tänu endale ostetud laevadele kokku miljonid eurosid. Samuti

ei saa Leedo sõnul kahe aastaga korralikku laeva ehitada. „Jah, laeva saab ehitada kahe aastaga. Aga see on siis mingi muu laev, sellega reisijaid ei teeninda,” arvas Leedo.

Endine majandusminister Juhan Parts vastas kriitikale, et Leedo tahe parvlaevu edasi käitada on arusaadav ning saartevaheline ühendus on ka paranenud, mis on kiiduväärne. „Aga sinna on panustanud maksumaksjad olulise dotatsiooni kasvuga, oleme

Vjatšeslav Leedo

investeerinud märkimisväärsed vahendid sadamate kordategemiseks,” ütles Parts. „Tundes isiklikult Leedo, siis kõige kahetsusväärsem on, et see tekst ei kajasta Leedo eluhoiakuid, suhtumist riiki ega ühiskondlikku vastutustunnet.” Partsi sõnul ei puuduta tegelikult valitsuse kannapööre Leedo. „Valitsuse otsus puudutab maksumaksjate raha ebamõistlikku kasutamist ja seda ilma igasuguste arusaadavate argumentideta.” • **Ärileht**

a

ARVAMUS

VENEMAAST

Venemaa oma identiteedilt on impeerium. Kui ta annab mingil hetkel Krimmi tagasi Ukrainale, siis on ta lakanud olemast see Venemaa, mis ta on praegu.

TARTU ÜLIKOOI POLITOLOOG
KARMO TÕÜR (ERR)

VIISAVABADUSEST

Meie eesmärgiks on alati olnud viisaprotsessi lihtsustamine Venemaaga. Praegu on protsess sanktsioonide ootuses külmutatud. Ma pole aga kuulnud, et arutataks sanktsioone lihtsate Venemaa kodanike vastu. **CECILIA MALMSTRÖM** (NEZAVISSIMAJA GAZETA)

LASTEAD peaks olema võimalik kõigile, sõltumata palgast

Anna emale kala, et laps võiks saada õnge

Aune Valk

psühholoogiadoktor

El misel nädalal kirjutas Kadri Ibrus loo Lilianast – peagi kahe lapsega töötust emast, kelle Pärnu linn elamispinna otsingul ühiselamisse saatis. Kuigi see lugu oli kodutsingutest, on probleemide ring ilmselgelt laiem. Kodupuuduse kõrval ei näi selle pere viieaastase lapse lasteaias mittekäimine esmapilgul kõige teravam küsimus. Ema ju tööst ja peatselt väikese lapsega kodune (juhul kui on kodu, kus olla) ehk küll ka suurem hoitud saab. Teisalt on see lugu ehe hoiatus vaesuse nõiaringist ja sellest, kuidas kala puudumine võib nii sinu kui su lapse jätta ilma ka õngest.

Kui küsida, kas lasteaiatasu on Eestis suur või hoopis väga väike, siis nõustuks enamik inimesi kindlasti esimese väitega. Tasu jääb enamikus suuremates linnades 30–40 euro kanti, millele lisandub lapse toiduraha ehk veel 20–30 eurot. Maal on see enamasti väiksem. Raskustes peresid toeta-

Kellel on, neile antakse, aga teised jäävad ilma ka sellest, mida teised saavad.

vad selle maksmisel omavalitsused. Näiteks Pärnu linnas, kus Liliana elab, kompenseeritakse tasu, kui leibkonna ühe liikme arvestuslik netosissetulek ei ületa 77 eurot. Kahe lapsega üksikvanem saaks seda kompensatsiooni taotleda, kui sissetulek pole 231 eurost suurem.

Kui pere sissetulek on aga näiteks 250 või 350 eurot, siis tundub ebareaalne sellest vastavalt kolmandik või viiendik lasteaiatasuks maksta. See- ga on lasteaiatasu selgelt liiga suur just neile, kelle sissetulekud on miinimumi piiril.

Kui aga vaadata teistpidi, siis moodustab vanema makstav tasu alla viiendiku kogu lasteaiateenusest ehk vaid väikesest osast sellest, mis laste kasvatamiseks ja õpetamiseks tegelikult kulub. Võrreldes paljude Euroopa või OECD riikidega, on meil riigi panus alusharidusse SKT suhtes keskmine, kuid erapranus üks väiksemaid.

Vaesed sootuks ilma

Neist kahest vastandlikust vaatest koorub välja pilt, kus vanemad, kes ei jaks maks- ta objektiivselt väikest, kuid subjektiivselt suurt lasteaiatasu, jäävad ilma ka sellest enam kui 80% toetusest, mida rahastavad omavalitsused. Olukor- ra grotesksust rõhutab see, et see summa võib olla suurem, kui on nende perede eelarve. Kehtib vana tõde: kellel on, neile antakse, kellel pole, jäävad ilma ka sellest, mida teised saavad. Tugimeetmed peaksid seda olukorda leevendada, aga nagu Liliana loo puhul ilmneb, siis alati nad seda ei tee.

Raha kõrval teine ja mitte vähem tähtis küsimus on see, mida lapsed selle liiga madala või teisalt väga kõrge hinna eest saavad, või mis jääb saamata neil lastel, kes lasteaias ei käi.

Meie pere kolmas laps lõpetab lasteada ja kirjutades lasteai- a lõpupeoks õpetajatele soove, tänas ta neid sõnade- ga: „Aitäh, et olete mind õpetanud ja kasvatanud suureks lapseks!” Õpetanud ja kasvatanud, mitte lihtsalt hoidnud. Põgusal arutelul selgus, et ka kuueaastane mõistab nende sõnade eri tähendusi.

Lasteaed mitte lihtsalt ei taga võimalust vanematele tööl käia, vaid pakub lastele väga olulise õpi- ja kasvu- keskkonna. Kas seda kesk- konda pakuvad ema või isa ise, vanaema-vanaisa, lapse- hoidja või lasteaid, võiks olla otsustatud võimaluste ja vali- kute ühteviimise tulemusel. Oluline on see, et need võimalused oleksid.

Euroopas käib lasteaias 94% nelja-aastastest ja vane- matest kuni kooliealistest las- test ning üha enam räägitakse lasteai- a kvaliteedist. PISA uuringust tuleb välja, et ena- mikus riikides on kunagi las-

teaias käinud 15-aastaste osku- sed ja teadmised paremad kui neil, kes seal käinud pole. Sel- line erinevus ilmneb ka siis, kui arvesse on võetud pere sot- siaalmajanduslik taust.

Lasteaed on kasulik kõigi- le, kuid eriti oluline neile las- tele, kelle vanematel pole aega, oskust või võimalust lastega tegeleda. PISA uuringu noo- rem õde PIAAC (rahvusva- heline täiskasvanute oskuste uuring) näitab, et Eestis on ka

Lasteaiatasu on selgelt liiga suur just neile, kelle sissetulekud on miinimumi piiril.

täiskasvanud inimeste oskused selgelt seotud just ema haridu- sega, ja seda ka siis, kui võrd- leme sama hariduse omanda- nud inimesi.

Luksuslik Eesti

Samal ajal määrab Eestis vane- mate sotsiaalmajanduslik taust, võrreldes teiste riikide- ga, vähe inimese oskustest ja edukusest, mis peegeldab meie suhteliselt võrdset haridussüs- teemi ja üldist ligipääsu laste- aiaõppele, mida juba nimeta- sin suurepäraseks. Väidan seda oma kolme lapse kogemuse ja täiskasvanute oskuste uuringu põhjal, mis näitab, et Eesti las- teaiaõpetajad on heade oskus- tega ja erinevalt paljude teis- te riikide omadest enamasti ka kõrgharidusega. Eesti olu- kord on lausa luksuslik, sest ühe kasvataja kohta on kesk- miselt üheksa last – umbes kaks korda vähem kui OECD riikides keskmiselt.

Kokkuvõtteks tahan rõhutada, et peame hoidma üht neist vähestest headest asjadest, mis me Nõukogude ajast kaasa saime ja mida vahe- pealsetel aastatel on veelgi paremaks tehtud.

Objektiivseid arve vaadates avaneb pilt, et need, kellele on rohkem antud, peaksid selle luksuse eest, mida meil alusha- ridusena pakutakse, hakkama varem või hiljem paratamatult rohkem maksma. Ükski laps ei tohiks selle pärast, et tema pere sissetulek seda ei võimal- da, jääda ilma võimalusest saa- da teistega sama hea stardipo- sitsioon tulevaseks eluks. ●

TEADUSKONDADE liitmine lõhub klassikalise ülikooli mudeli

Ühes vormiga muutub ka sisu

Siret Schutting

Tartu ülikooli vilistlane

Kui Arno isaga koo- limajja jõudis, oli õppekava juba muutunud. Nii võiks kõlada armastatud teose kuulus esimene lause, kui Oskar Luts oleks sündi- nud sajand hiljem. Lõpetasin Tartu ülikooli kolm aastat tagasi ning hiljuti Emajõe Ateenat külastades avastasin, et mu esimesest semestrist alates on muutunud minu

Kui tuttavast valemist mingi konstant eemaldada, muutub oluliselt ka tulemus.

instituudi teaduskond, õppe- hoone, suur osa õppejõudu- dest, õppekavast ja õppeainete sisust. Õigupoolest oli minu õpingute ajast muutumatuna püsinud üksnes Illegaardi baaridaam, kes mind siiani teretas.

Tartu ülikooli otsus luua neli teaduskonda pälvis pal- ju tähelepanu ja pahameelt. Kummastav on tõik, et paar kuud tagasi tehti olulised

struktuurimuudatused meie ministeeriumides, millele ava- likkus vastas leigelt. Huvi ärgi- tamiseks oleks ehk pidanud proovima liita justiitsmini- steeriumi sotsiaalministeeriu- miga? Mõlema otsuse puhul oleks tegemist „struktuurilise muudatusega, mis parendab huvigruppide vahelist kommu- nikatsiooni”. Enamikule meist tundub see idee aga intuiitiiv- selt kohe ebamõistlik.

Sellised vaistlikud reakt- sioonid tulenevad ühestest arusaamadest osa valdkonda- de kohta. Pole oluline, kuidas ülikooli käsitletakse, see teki- tab meis alati seoseid, ootusi ja äratundmisrõõmu. Kui tut- tavaks saanud valemist mingi konstant eemaldada, muutub väga oluliselt ka tulemuseks saadav pilt.

Kadunud identiteedid

Nii mõnigi kord on avalikus diskussioonis kõlanud fraas „ega me siis õiguse õpetamist lõpeta”. Vaevalt keegi seda päriselt ka kartis. Pigem tule- neb rahulolematu traditsioo- nide murdmisest ja kellegi nn suure narratiivi lõhkumisest. Ühiskonnal on aga alati olnud justkui mingi kius aina muu- tuda, areneda ja edasi pürgi- da. Traditsioonidel on oma- dus seista vastu muutuvalle ühiskonnale ja pakkuda tea- tavat kindlust, mida on üm- britsevast korratusest raske lei- da. Mis juhtub aga siis, kui traditsioonid kaovad?

Ülikooli alussammaste muutmine ei tohiks olla üle- kantav Dilberti koomiksisse. Sellised muudatused mõjuta-

vad ülikooli identiteeti ja sel- le kaudu nii endiste, praegus- te kui ka tulevaste tudengite oma. Kuivõrd kaaluvad vor- milised muutused üles sisu- list kaotust nende enesemää- ramisõiguses?

Siinkohal oleks lihtne väi- ta, et sisulisi muutusi ei pruugi ju olla, niikaua kui õppe-

Huvi äratamiseks oleks ehk pidanud proovima liita justiits- ja sotsiaal- ministeeriumid.

jõud ja -ained samaks jäävad. Selline lähenemine ei sobitu aga tänapäevastesse juhti- mis- ja psühholoogia paradig- madesse, eriti kui me räägi- me tugevate identiteetidega üksuste ühinemistest.

Tartu ülikooli loomi- sel võeti aluseks tol- leagne klassikaline mudel, milles on ülikoolil neli teaduskonda: filosoofia-, arsti-, usu- ja õigusteaduskond.

Need on üle elanud nii Vene keisririigi aja, pärisorjuse kao- tamise, kaks maailmasõda, mitu okupatsiooni, kaks ise- seisvumist, tööstusrevolut- siooni kui ka postmodernis- mi. Ükski neist ei osutunud piisavalt heaks põhjenduseks kõnealustele struktuurimu- datustele. Jääb üle ainult loo- ta arutelu jätkumisele, et väl- tida viie aasta pärast esime- se õigusteaduskonna avamist Eestis. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

TEADUSEST

Eesti teadusele kuulub säästlikkuse rekord – mitte kusagil ei tehta maailmatasemel teadust nii vähese raha eest!

TARTU ÜLIKOOLI PSÜHHOLOOGIAPROFESSOR **JÜRI ALLIK** (POSTIMEES)

JAANIPÄEVAST

Rahulik jaanipäev ei pea jääma pelgaks unistuseks. Igal potentsiaalsel õnnetusse sattujal on sõbrad, kallimad, vanemad, kes neist hoolivad. Näitame seda hoolimist välja õigel ajal.

ERGO KAHJUKÄSITLUSE OSAKONNA JUHATAJA **CATERINA LEPVALTS** (SAARTE HÄÄL)

JÄRELTULIJATEST

Lapsed pole ühiskondlikult mõeldes probleem, vaid lahendus. Lapsed sunnivad töötama ja mõtlema. Sunnivad eluga edasi minema.

ANDREI HVOSTOV (EESTI EKSPRESS)

RIIKLIKU raviraha eest eelistatakse teiste arvel üksnes suuri tegijaid

Haigekassa rikub konkurentsi

Andres Tiik

Tallinn Viimsi Spa tegevjuht

Riiklik tervishoiupoliitika on olnud seni suunatud teenuste, sh taastusraviteenuste tsentralisatsioonile, mis ilmnes eriti jõuliselt ka viimasel Eesti haigekassa lepinguliste partnerite valikul. Rahaliste ressursside planeerimise aluseks on võetud Eesti haiglavõrgu arengukava, kuhu aga ei kuulu sugugi kõik Eestis tegutsevad haiglad ega ka Eesti akrediteeritud ravispaad. Haiglavõrgu arengukava suured haiglad ei

pea haigekassa lepingute saamiseks omavahel ega ka haiglavõrguväliste haiglatega konkureerima. Neile on riiklikult tagatud kindel rahaline kate. Nn lepingulistel haiglatel on suured ravimahud, mida nad küll alati ei jaksa täita, saades osutatud raviteenuste eest 100%-list katet. Veelgi enam, raviteenust ootavate patsientide pidev järjekord tundub olevat nende haiglate puhul positiivseks argumentiks uute ja suuremate lepingumahtude taotlemisel.

Haiglavõrgu arengukavasse mittekuulvatelt haiglatelt ja ka üksikutelt ravispaadelt (kellel seni on õnnestunud haigekassa lepinguid saada) ostetud teenuste maht jääb iga lepinguperioodiga aga üha väiksemaks või lõpetatakse sootuks. Samal ajal pakuvad viimati mainitud asutused tihti riiklikult rahas-

tatud haiglatest madalamat teenusehinda, et Eesti haigekassalt üldse ravirahastamise lepingut saada. Tegemist on ebavõrdse konkurentsi otsese riikliku soosinguga.

Näitena saab tuua situatsiooni, kus haigekassa ambulatoorses taastusravi hankes

Suurte haiglate puhul tundub järjekord olevat pigem positiivseks argumentiks.

välistati teenuse pakkujatena need osalejad, kes ei võimaldanud statsionaarset taastusravi teenust, kuigi hange korraldati ainult ambulatoorsele taastusravile.

Võitjad ette teada

Teisisõnu korraldati hange sisuliselt nii, et võitjaks osutuksid vaid haiglad. Samas tasub maksumaksja selle teenuse eest rohkem, kuna kin-

ni tuleb maksta ka haiglate investeeringud jm eelarveread. Ravispaad on need investeeringud aga juba ise teinud, pakkudes endiselt ka madalamat teenusehinda kui suurhaiglad. Samuti on spaas pakutav taastusraviteenus ja keskkond raviks kindlasti oluliselt personaalsem kui suurhaiglates. Tõsine mõttekoht poliitikutele, kui sooviks on leida riigieelarvest kokkuhoiukohti.

Eesti ravispaad on juba Nõukogude ajast olnud tunnustatud taastusraviasutused ja seda tänapäevani välja.

Mõningane iroonia seisneb asjaolus, et kui kunagi said paljud Eesti ravispaad ja sanatooriumid asutatud just kohalikele kuurort- ja taastusravi osutamise eesmärgil, siis praegu majandab valdav osa Eesti ravispaasid end peamiselt turismiekspordiga ehk

siis kõnealuste teenuste osutamisega välismaalastele. Kompetentsi, sisseseade ja muude kvaliteetse teenuseosutamise nimel tehtud investeeringute baasilt oleks ravispaadel aga kindel koht ambulatoorse taastusravi kättesaadavuse parandamisel.

Esimese sammuna oleks mõistlik Eesti maksuseaduse üle vaadata ja väga tõsiselt mõelda erisoodustuse maksu-erisuste loomise peale. Võib öelda, et praegu karistatakse neid vastutustundlikke ja oma

Irooniliselt pole enam tähtis kohalike aitamine, vaid kliente toovad välituristid.

töötajatest hoolivaid ettevõtjaid, kes oma töötajaid Eesti ravispaadesse kuurort- ja taastusraviteenuseid kasutama saadavad ning selle eest ise tasuvad, veel lisakuluga

– erisoodustuselt arvestatavate maksudega. Praegusel juhul oleks maksuvabastuste puhul kaotatav maksutulu mitu korda väiksem summast, mida pikemas perspektiivis võidetak hiljem kalli aktiiv-ravi arvelt.

Järgmine oluline samm olekski kasvatada Eesti tervishoiusüsteemis ja Eesti haigekassas usku ravispaadesse ning nende professionaalsusesse taastusraviteenuse osutajatena.

Millegipärast on riiklikus tervishoiusüsteemis ravispaade külge kleebitud märk, et seal tegeletakse vaid *wellness*-ehk heaoluteenuste osutamisega ning välisklientidele nn „silitamisteenuste” pakkumisega. Mina saan väita, et nii see ei ole. Arvestatav osa ravispaade teenustest on tunnustatud taastusravimeetodid, ja mis kõige tähtsam – meie teenustega ollakse rahul. ●

Veini aitab valida NAUTIMUS

06.08. ARUKÜLA LAULULAVA PARK
07.08. RÕUGE ÖÖBIKUORG (ALGUS 19.30)
08.08. KARKSI ORDULINNUS
09.08. KAARMA MAALINN
10.08. VARBOLA MAALINN
13.08. POSLOVITSA RAND PÜHAJÄRVE ÄÄRES
14.08. PORKUNI JÄRVE KALLAS
15.08. HAAPSALU PIISKOPILINNUSE ÕU
16.08. PÄRNU REIU JÕE KALLAS
17.08. VÄÄNA-JÕESUU RANNAPARK
19.08. LUUNJA ROOSIAED

ALGUS KELL 19.00

VÕTA PIKNIKUKORV KAASA

Ürituse toidumenüü leiad: www.osvald.ee/jaantattepiknik
Ürituse veinikaardi leiad: www.nautimus.ee/jaantattepiknik

Piletid müügil Piletilevis,
Statoili teenindusjaamades ja kohapeal.

facebook.com/hitivabrik

k

KULTUUR

„TAGASIPÖÖRDUMINE HOMSI” TÄNA ARTISES

Pagulaspäeva raames linastub täna kell 17 Artise kinos režissöör Talal Derki dokumentaalfilm „Tagasipöördumine Homs” („The Return to Homs”), mis valmis 2013. aastal Saksamaa ja

Süüria koostöös. Dokfilm võtab fookusesse kaks süürlast, Basseti ja Osama, kes pärast oma kodulinna Homs'i puruks pommitamist tunnevad, et ka nemad on kohustatud relvad haarama. **EPL**

RAADIOTEATRIS ESJETENDUB UNDI „SÜGISILMUTUS”

Laupäeval esietendub Raadioteatris Mati Undi (1944–2005) seni (l)avastamata kuuldemäng „Sügisilmutus”. Tekst on vaba tõlgendus Peet Vallaku tuntud novellist „Maanaine”. „Sügisil-

mutuse” pühendas Unt Soome kuuldemängulavastajale Ari Kalliole, kes selle teksti nüüd Eestis se tõi ja siin Raadioteatris lavastas. Osades Ines Aru (Reet) ja Tõnu Oja (Kaupmees). **EPL**

Ouu on äriplaanita bänd

Olulisem kui kuulsad vanemad või hakkaja asjaajaja on keemia, kinnitab Ouu edulugu.

Mart Niineste
muusikatoimetaja

Nägin neid esimest korda „Noortebänd 2013” poolfinalis. Tulime kaasžüriiliikme Heiko Leesmentiga Von Krahli hoovist bändidevaheliselt suit-supausilt ja Ouu oli just lavale läinud. Pärast esimese loo vaatamist-kuulamist mõtlesin: „Kurat, ometi üks bändimoodi bänd siin konkursil.”

Sest olgem ausad: annet, isikupära ja bändisünergia ei saa kunstlikult tekitada. Need kas on või ei ole. Arhetüübilt biitlite moodi Ouu sisukust kinnitab tõik, et alles Noortebändil esimest korda avalikkuse ette astunud tandemil on praegusel videosinglite ja viielooliste lühimängivate ajastul juba ette näidata täispikk debüütalbum „Sammalhabeme”.

Istume bändi laulukirjutajatest tandemi Tiit Libliku ja Hyrr Innokent Vainolaga hommikuses pannkoogikohvikus. „Noh – Lennon ja McCartney, mis lugu on teil rääkida?” küsin ning kutid meenutavad, et kohtusid Nõmme gümnaasiumis, kui praegune

Tartu ajalootudeng Tiit käis kümnendas ja sealsamas bioloogiast õppiv Hyrr 12. klassis. Tekkis teineteisemõistmine ja peagi leidsid nad end koos jämmimast ning tasapisi bändi- ja salvestustehnikat soetamast. „Ma hakkasin siis Tame Impalat kuulama, aga ilmselt mõjutasid meid ka biitlid,” kirjeldab Tiit ja märgib, et Ouu täiskooosis sai kokku paar kuud enne „Noortebänd 2013” võistlust.”

Õppis algul trumme

Hyrr räägib, et õppis muusikakoolis trumme ja mängis neid punkansamblis Nirg, oskas ka veidike kitarri, kuid kui hakkas rohkem kontsertidel käima, võttis kuuekeelse tõsisemalt käsile.

Tiit täiendab, et tema õppis väiksena klaverit, kuid jättis selle õppe huvipuuduse tõttu pooleli. Paar aastat tagasi sai vasakukäeline pillimees näpu tagurpidi pandud keeltega vana Tšehhi kitarri ja võttis end käsile. Märkan, et erinevalt nii mõnestki esimest menu mekinud noorest bändimehest on need muusikud oma tegemistest rääkides väga tagasihoidlikud. Tiit lausub, et muusiku ja raadiosaatejuhi Madis Aesma soojad sõnad tekitasid kindlustunnet, et tehakse ikka õiget

Rihard Niinberg, Hyrr Innokent Vainola, all Tiit Liblik, Rahel Ollisaar ja Jaan Sinka on üheskoos orgaanilised nagu Sammalhabeme pard.

Foto: Promo

asja. Debüütalbumi „Sammalhabeme” jõudsid nad ausal teel. Raadio 2 nädala demoks pakutud pala „Reisile sinuga” jõudis „Eesti Popsu” ühe vedaja Janek Murdi ning tema kaudu ka teise popsumehe Erkki Tero kõrvu. Tekkis kontakt

et edaspidine suhtlus, bändi kindel ja kõhklematu arusaam enda helipildist ning ühine huumorisoon ainult kinnistas seda otsust. Tema sõnul aitas kõik mainitu ka plaadistamisprotsessiga väga lühikesa aja jooksul probleemivabalt ühele poole saada.

Tiit ja Hyrr seletavad läbisegi, et neil olid päris paljud laulud selgeks mõeldud ja terviku mõttes valmis. Hyrr lisab, et lindistuse

käigus tekkis mõtteid juurde, kuid EP-de ajastu survele tuli siiski vastu seista. „Mulle öeldi mitu korda, et täisplaat pole hea mõte, tehke EP. Ma ei tea, tahtsime täisplaati anda, meil oli tunne, et on aeg, saaks juba mõistliku plaadi välja anda ja

edasi minna.” „Täisplaadi kontseptsioon tundus huvitav – kuidas sobitada laulud tervikuks,” täiendab Tiit. Kutid muhelevad, et plaadile nime andnud pala „Sammalhabeme” jäi sealt tegelikult lõpuks välja.

Üle varju ei hüpata

Ouu albumile on ette heidetud udusevõitu kokkukõla. Hyrr ja Tiit lausuvad, et eesmärk polnud teha kliinilise kõlaga plaati. „Nii on kõige huvitavam, kui ei katsu üle oma varju hüpata,” ütleb Hyrr. Tiit täpsustab, et seda nad taotlesidki. „Plaat konserveeris värske ajahetke koos meeldivate loksustuste ja pisivigadega perfektselt,” leiab ka Tero.

Intervjuu lõpus tunnustab Hyrr, et tema isa Allan Vainola (Metro Luminal, Sõpruse

Puistee, Vennaskond) leidis, et salvestamise ja saundi mõttes on Ouul veel arenguruumi, kuid kontsertbändina asi juba toimib. ●

Ouu

- **Tiit Liblik** – kitarri, vokaal
 - **Hyrr Innokent Vainola** – kitarri, vokaal
 - **Jaan Sinka** – basskitarr
 - **Rihard Niinberg** – trummid
 - **Rahel Ollisaar** – taustavokaal
- Debüütalbum „Sammalhabeme” salvestati kodudes, Nõmme gümnaasiumi aulal ja Heikki Tikase stuudios. Produtseerisid seda Tiit Liblik, Hyrr Innokent Vainola ja Erkki Tero.

Euroopa naine vaatab Kairot

Saale Fischeri raamatus on palju õpetlikku püramiidide maale reisivatele daamidele.

Sergei Stadnikov
egüptoloog

Olles palju kordi külastanud ametiasjus Kairot, avasin ma loomulikult suurima õhinaga käesoleva olmekirjelduse, mis ometigi edastab ülimalt empaatilisel Egiptuse pealinna olemust. Jah, autor elas veel kolme-nelja aasta eest valdavalt eurooplaste ja ameeriklaste asustatud linnaosa paratavalt eurooplaste, kuid tal jagus teravat pilku ka tavaegiptlas-

te elu olu fikseerimiseks. Saab Fischer jäädvustas ka üksjagu seda, mis loomulikult ei saanud jääda märkamata ka mulle – eelkõige gigantseid sotsiaalseid lõhesid ning väga paljude egiptlaste lausa (eelkõige meid) ahastama panevat vaesust. Olen Saale Fischeriga nõus: läänemaailmas – seega ka Eestis – sündinuid võib tõepoolest vaadelda omapärase *jackpot*-i võitjatena.

Raamatus pööratakse palju tähelepanu eri kultuuride esindajate kommunikatsioonile, seda eriti euroopalikust keskkonnast pärit naise vaatepunktist (selles mõttes võib täheldada teatud „naisteka” jooni). Neid kirjakohti peaksid

väga tähelepanelikult mõtestama näiteks siinsed iidsele Nii-luse ja püramiidide maale reisida kavatsevad daamid.

Praktilise pereema stiil

Käsitlus on kirjutatud praktilise pereema vaatepunktist, mis minu meelest on jahmatav ühe klavessiini virtuoosselt mängiva interpreedi kohta! Aga kuidas võis autorile enne Kairot olla tundmatu Mikis Theodorakise looming?!

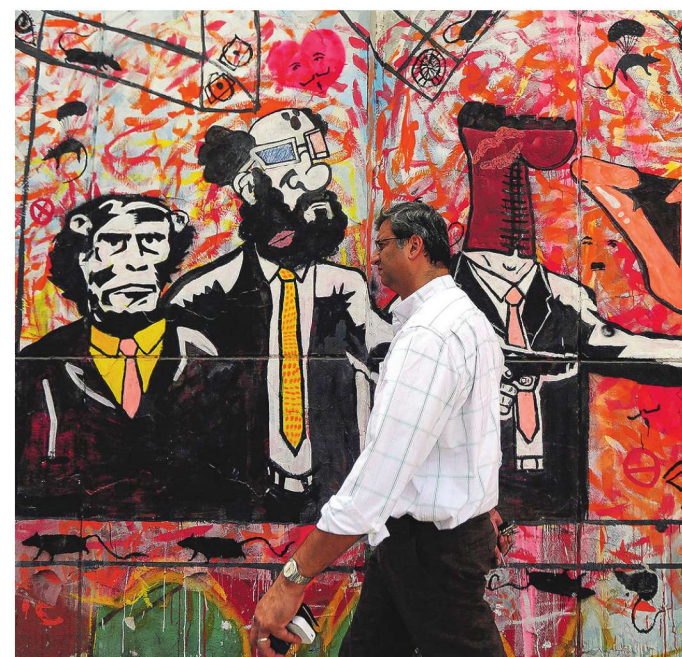
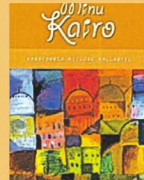
Mida võinuks põhjalikumalt käsitleda? Loomulikult Vana-Egiptuse ja islami tsivilisatsioonide pärandit, tutvustades kasvõi üldjoontes Egiptuse ja Gayer-Andersoni muuseumi. Kindlasti tõstak-

sid meenutuste väärtust teemakohane bibliograafia ning nime- ja koharegister.

Kairo (arab al-Kahira) on uskumatult mitmepalgeline megapolis (vähemalt 20 miljonit elanikku). Seepärast sobituks käsitluse põgus ülevaade Kairo koloniaalsest ja postkoloniaalsest käekäigust. ●

„Minu Kairo”

Saale Fischer
●● Petrone
Print

Poliitiline grafiti Kairos: Egiptuses on olnud 2011. aasta Araabia kevadest.

Foto: Reuters/Scanpix

S SPORT

ANETT KONTAVEIT VÕITIS WIMBLEDONIS

Maaailma naiste tenniseedetabelis 182. kohal asuv 18-aastane eestlanna Anett Kontaveit alistas Suurbritannias Wimbledonis tenniseturniiri teises eelringis ühe seti kaotusest hoolimata Kasahs-

tani sportlase Sesil Karatantševa (202.) 6 : 2, 2 : 6, 6 : 2. Kontaveiti järgmine vastane Wimbledonis turniiril on 18-aastane USA tennisist Ashleigh Barty kes on edetabelis 168. kohal. **EPL**

ISRAELILT TIPP MARK

Kettaheitja Märt Israel (fotol) võitis Rootsis Malmös võistluse oma selle suve tippmargiga 64.40. Nädala tagasi heitis ta Hispaanias Huelvas natuke vähem ehk 61.97. **EPL**

KRISTJAN KANGUR VÕITIS

Korvpallur Kristjan Kanguri koduklubi Milano Emporio Armani alistas Itaalia korvpalliliiga finaalis Siena Montepaschi 79 : 65. Kangur tõi kolm punkti. **Delfi**

Seekordsel MM-il võidutseb ründav ja tempokas jalgpall

Ameerika koondistest on MM-i alguses säranud rohkem põhja kui lõuna meeskonnad.

Aet Süvari
aet.syvari@epl.ee

Nagu ikka jalgpalli maailma-meistrivõistlustel, on ka tänavu kindel ainult üks asi: et mitte miski pole kindel. Brasiiliale ennustati kodusel turniiril suurvallutusi – seni pole nad aga midagi säravat korda saatnud. Sama kehtib Argentina kohta. Hispaania kaotust Hollandile oleks võinud küll oodata – kuid mitte sellist hävingut. Prantsusmaa ja Holland, kelle puhul kahtlustati kahvatut esinemist, on aga säravalt mänginud. Ainult Saksamaa on teinud seda, mida juba Gary Lineker omal ajal ütles: „Kakskümmend kaks meest ajavad palli 90 minutit mööda väljakut taga ja lõpuks võidavad alati sakslased.”

Ühe maailmajao meeskonnad on seekord näidanud ootamatut südikust. Ühest MM-ist teise on Kesk- ja Põhja-Ameerika ning Kariibi mere piirkonna ehk CONCACAF-i puhul alati räägitud, et neile MM-il eraldatud kolm ja pool kohta (kolm kindlat, üks läbi *play-off*i Okeaniaga) on ülekohutult palju, ja et nad ei vää-

Mehhiklaste väravavaht Guillermo Ochoa näitas, mis ta väärt on – ja ründajata Brasiilia ei suutnudki teda murda.

Foto: Sergio Moraes

Aga seekord on neli tolle piirkonna meeskonda võitnud MM-il esimese ringi mängudes neljast kolm kohtumist, lisaks Mehhiko suurepärase viik Brasiiliaga teise ringi esimeses kohtumises.

Kas maksab kätte?

Mida see näitab? Kas seda, kuidas CONCACAF-i meeskonna alahindamine võib kätte maksta? Või hoopis seda, et Brasiilia, Argentina ja Uruguay, kelle koondiste pallurid mängivad peamiselt Euroopas on pikast ja raskest hooajast kulunud?

Eesti jalgpallitreeneri ja omaaegse koondislase Marko Kristali arvates on selles küll oma tõetera sees, kuid tema sõnul on avaringi järel siiski veel vara järeldusi teha. Põhjuseid lati alt läbi jooksmiseks on mitmeid „Näiteks Brasiiliat oleme nüüd kahes mängus näi-

nud – kõik arvavad, et küll ta ikka teise ringi saab. Võib-olla saabki, aga nende mäng ei ole olnud muljetavaldav. Neil lihtsalt puudub konkreetne ründaja – Fred ja Jô, kes praegu seda kohta on mänginud, ei ole ju puhtad ründajad.”

Teine põhjus – ja siin võib peituda ka Hispaania ja Portugali altminek – on selles, et kuigi mingi aja võib uude lähenemise või üliandeka superstaariga meeskond selle tõttu edu nautida, ei kesta see kuigi kaua. „Meeskonnad, kes panustavad ainult ühele mängijale, ei kesta kaua. Võidab ikkagi see, kellel on meeskond ühtne tervik. See MM on näidanud, et siin säravad tiimid, kes mängivad kiiret ja ründavat jalgpalli ning ühe mehe ümber koondunud tiimid ei jõua kaugele.”

Kristali sõnul võib Argentina siiski veel särama lüüa, sest nende fookus pole liialt Messi-keskne. ●

Suárez läheb õhtul platsile

Costa Rica vastu pingile jäänud Luis Suárez on tänaseks Uruguay–Inglismaa mänguks sada protsenti vormis, on ta ise ajakirjanikele teatanud. Muidugi on see inglaste leeri kihama löönud, sest Liverpoolis mängivat ründeässa tunneb enamik mängijaid hästi – nagu ka tema neid.

Roy Hodgson plaanib ka inglaste mänguskeemis väikseid muudatusi.

Wayne Rooney, kes Itaalia vastu mängis alguses ühel, siis teisel äärel, nihutatakse tema tavapärasesse paika teise ründaja koha peal Daniel Sturridge'i selja taga.

Raheem Sterling võtab ilmselt sisse koha paremal äärel ja Danny Welbeck vasakul.

TÄNA MM-IL

MÄNGUD

Colombia Elevandiluurannik
Kell: 19.00
Kohtunik: Howard Webb, Inglismaa

Jaapan Kreeka
Kell: 01.00
Kohtunik: Joel Aguilar, El Salvador

Uruguay Inglismaa
Kell: 22.00
Kohtunik: Carlos Velasco, Hispaania

ÜLEELISED TULEMUSED

H-alagrupp:

BELGIA–
ALŽEERIA 2 : 1 (0 : 1)
V: 70. Marouane Fellaini, 80. Dries Mertens – 24. pen. Sofiane Feghouli;
VENEMAA–
LÕUNA-KOREA 1 : 1 (0 : 0)
V: 74. Aleksandr Keržakov – 68. Keun-Ho Lee.

Seis H-alagrups:

1. Belgia 3 punkti, väravate vahe +1;
2. Lõuna-Korea 1, 0;
3. Venemaa 1, 0;
4. Alžeeria 0, –1.

A-grupp:

BRASIILIA–
MEHHIKO 0 : 0
Seis A-alagrups:
1. Brasiilia 4, +2,
2. Mehhiko 4, +1,
3. Kamerun 0, -1,
4. Horvaatia 0, –2.

Austraalia võitles, kuid Holland võitis

B-grupi eilses esimeses kohtumises üllatas Austraalia nii Hollandi meeskonda kui ka kogu maailma vutipublikut väga südika mängu ja uhke te väravatega. Valitsevale maailmaleistrile Hispaaniale reedel korraliku 5 : 1 sauna kütnud hollandlastes ootasid ilmselt enne järgmise nädala mängu Tšiiliiga kohtumisest Austraaliaga pisut kergemat mõõduvõttu, kuid mäng oli täiesti surmagrupi vääriline.

Holland läks kohtumist 20. minutil Arjen Robbeni väravast juhtima, kuid nende rõõm ei kestnud kaua, sest vaevast minut hiljem viigistas austraallaste seisu nende Samoa päritolu veteranründaja Tim Cahill. Ja Austraalia hoog sellega veel

ei raugenud – esimese poolaja lõpp kulges suuresti nende taktikepi all.

Holland haaras initsiatiivi

Teisel poolajal haaras Holland aga rohkem initsiatiivi ja surus kõvasti, ometi olid need ikkagi austraallased, kes palli väravasest said. 53. minutil tabas pall karistusallas hollandlaste kaitsja Daryl Janmaati kätt ja kohtunik Djamel Haimoudi määras Austraalia kasuks penalti, mille kapten Mile Jedinak ka kindlalt ära lõi.

Siiski ei saanud see mängu lõppakordiks, sest Holland pani võimsuse maksma. Robin van Persie ja Memphis Depay väravad kindlustasid Hollandile 3 : 2 võidu. ●

Kristal: „Meeskonnad, kes panustavad ainult ühele mängijale, ei kesta kaua.”

ri seda. Viimasel kuuel MM-il on ainult üks CONCACAF-i meeskond kaheksandikfinaalist edasi jõudnud – USA 2002. aastal, kui nad 16 parema seas alistasid Mehhiko ja veerandfinaalis Saksamaale alla jäid.

Kristali arvates on selles küll oma tõetera sees, kuid tema sõnul on avaringi järel siiski veel vara järeldusi teha. Põhjuseid lati alt läbi jooksmiseks on mitmeid „Näiteks Brasiiliat oleme nüüd kahes mängus näi-

**Suveks
maale**

Plaanid puhkusele minna? Soovi korral jõuab värske Eesti Päevaleht igal hommikul ka Sinu suvekodu postkasti. Teata meile oma suvekodu aadress telefonil 680 4444 või e-postil klienditugi@lehed.ee ja me suuname Sinu lehetellimuse tasuta ümber.

NB! Kõik paberlehe tellijad saavad tasuta lugeda ka täismahus artikleid veebist, mobiilist või tahvelarvutist. Kui Sa ei tea oma lugejakoodi, küsi meie klienditeenindusest.

Jalgpallifännid elavad kuulsal rannal kaasa tasavägisele Brasiilia ja Mehhiko kohtumisele.

Mehhiko poolehoidja võis viigitulemusega rahul olla.

Noored Brasiilia fännid käisid mängu vaatamas vanematega.

Jalgpallikarneval Copacabana rannaliival

Olgu talv ja tulgu mäng kasvõi videoekraanilt, Brasiilia jalgpallikoondisele kaasa elamine loob Rios karnevali tunde.

EPL Brasiilias

Andres Vaher
ajakirjanik

Eero Vabamägi
fotograaf

Ega ilmaasjata öelda, et ei leidu brasiillast, kelle jalgpall külmaks jätab. Saati siis koduse MM-finaalturniiri ajal ja eriti päeval, mil oma meeskond mängimas. Eesti Päevaleht veendus selles üleeile kuulsas Copacabana rannas.

Ehkki Brasiilia–Mehhiko kohtumine toimus siit 2200 kilomeetri kaugusel Fortaleza, elas Rio de Janeiro mängule kaasa sama tuliselt. Juba sellele eelnenud Belgia–Alžeeria mängu ajal hakkasid kollasärgid FIFA Fan Festi alale kogunema.

Neid aina vooris ja vooris – kes tuli rannapäeva lõpetuseks ja oli endiselt liivane, kes saabus teiselt poolt promenadi, luksushotelidest ja -eramute vahelt, kes tuli metroo või bussiga. Ent tegemist polnud

sugugi üksnes Brasiilia festivaliga. Või õigemini karnevaliga, sest suur osa daamidest saabus vutti vaatama silmatorkavalt vabameelseis rõivais ja tõeliselt loominguliselt üleslööduna. Arvukalt oli kohal ka peoperemeeste vastastele mehhiklastele pöidlahoidjaid, aga ka argentiinlasi ja tšiillasi. Ka nemad tulid peole lõbusa tujuga, nii näiteks teatas üks Tšiili fänn: „Kui juba Holland Hispaaniast jagu sai, siis meil pole üldse vaja muretseda.” Samuti olid peol esindatud austraallased, horvaadid, ameeriklased, prantslased, kindlasti veel mitmed rahvused.

Brasiilia laulupidu

Kolmveerand tundi enne avavilet on hiiglasuurel alal juba keeruline kohta leida. Võrratult pehmel (ja kuulsal) liival tuleb tammuda jalalt jalale ja harjuda küünarnukitundega. Enam ei saa edasi ega tagasi. Täismaja, kümned tuhanded pealtvaatajad – nagu ühele õigele jalkamängule kohane.

Seega tuli pilgud seada enda ette, 15-ruutmeetri- se ekraani poole. Mängu eel

kõlab Brasiilia hümn, mis toob meelde meie laulupeo.

Avapoolae. Rahvas on isegi ootamatult vaoshoitud, ehkki esineb ka juhtumeid, kui pettumuse väljendamiseks lendab õlletops (tühi, õnneks) müüjanoorhärri pihta. Üks mehhiklane solvab Neymarit ja brasiillased tõttavad ebaju-

Suur osa daame saabus vutti vaatama silmatorkavalt loominguliselt üleslööduna.

malat kaitsma. Õnneks verbaalselt.

Vaheaja täidavad sambarütmid ja puusanõksud, ka võõramaalaste esituses. Selle peale kohalikud muigavad. Sõbralikult.

Teine poolae. Imekiirelt vajub päike ööunne, Copacabanat aga läbib üks ohe teise järel, kui mehhiklaste väravaht Guillermo Ochoa muudkui imet teeb. Aga kuulduvad ka kergendusohked, kui vaenlaste kauglöögid muudkui napilt üle vuhisevad.

Tulemuseks siis väravateta viik. Mõlemad meeskonnad säilitavad alagrupis liidrikoha, kuid Eesti Päevalehe kõrval mängule üheskoos kaasa elanud brasiillase ja mehhiklase tujud on kraadi võrra erinevad. „Olen meie meeskonna ja eriti muidugi Ochoa üle uhke. Kaks mängu, null väravat sisse lastud – seda meiega väga tihti ei juhtu. Eriti arvestades, et mängisime Brasiilia enda kodus. Edasipääs on lähedal. Vägev!” rõõmustab mehhiklane Francisco.

„Paljudel favoriitidel on raske olnud. Tundub, et pingesegab siiski meie meeskonda. Loodan, et edaspidi läheb paremaks – sellise mänguga me igatahes tiitlit ei võida,” ütleb Rios elav Joao Pedro.

FIFA Fan Festi idee on kahtlemata hiilgav. Mõte on lihtne: kõigis tosinas korraldajalinnas on püstitatud fänniala, kuhu kõik saavad tulla külg külje kõrval ühisest peost osa saada. Viie esimese päeva on korraldajate sõnul külastajaid olnud kokku üle 850 000 inimese. ●

Kuulsal rannal naljalt palju ruumi ei ole.

Copacabana elab ka talvel

Ehkki Brasiilias on kohe algamas talv, on Copacabana neljakilomeetrine rannariba rahvast tulvil. Fotograaf Eero Vabamägi tegi kuulsal plaazil väikese tiiru.

Hoolimata hoiatavast lipust naudingavad inimesed veemõnused.

Rannapiirkonda turvavad mundrites mehed.

Dopinguohver Ochoa tõusis nõutud meheks

Mehhiko koondise väravaht Guillermo Ochoa on pärast supermängu Brasiilia vastu kindlasti üks hinnatumaid lepinguta jalgpallureid.

28-aastase Ochoa lugu on kirju. 2011. aastal oli ta üks koondisest eemaldatutest, kelle dopinguproovist leiti keelatud ainet. Kuna tal õnnestus aga tõestada, et lubamatu kraam sattus organismi riknenud lihast, järgnes õigeksmõistmine.

Läinud klubihooaja mängis Ochoa Korsika saare Ajaccios, kes Prantsusmaa kõrgliigast välja kukkus. Ta tuli MM-ile vabaagendina, väidetavalt on tema vastu huvi ilmutanud Liverpool ja Arsenal. Võib kindel olla, et pärast üleilist kasvab kosilaste järjekord mitmekordselt. Ochoa tegi MM-debüüdil mitu

suurepärase ja kolm maailmaklassist tõrjet.

„See on mu perekonnale. Nad on alati mu kõrval olnud, nii headel kui ka halvematel aegadel,” ütles mängu parimaks valitud Ochoa usutluses FIFA-le. „Ma ei kahelnud iial oma võimetes, aga ikkagi: tasus kannatada, et saada lõpuks MM-il mängida.”

Brasiilia treener Luiz Felipe Scolari oli aga pärast mängu löödum mees: „0 : 0 ei ole kunagi hea tulemus. Muidugi tahtsime juba täna (teisipäeval – toim) edasipääsu kindlustada, aga mäng oli tasavägine ja skoor õiglase. Brasiilia inimesed peavad mõistma, et meil on vastas väga tugevad meeskonnad. Kokkuvõttes on kõik hästi, areneme kogu aeg.”

Marek Niit täidab Eesti koondises olulist rolli

USA-st Eestisse tulnud sprinter jookseb Tallinnas peetaval võistkondlikul EM-il neljal distantsil.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

Esmaspäeval USA-st Tallinna jõudnud Marek Niit jooksis eile Kadrioru staadionil 200-meetriseid löike enda taseme kohta tagasihoidliku 27–28 sekundiga. Pealtnäha ei tulnud need ajad Eesti rekordi omanikule hõlpsalt.

„Ameerikas magaksin praegu sügavas unes, kehal on vaja ajavahega kohaneda,” sõnas 26-aastane sprinter, kelle 200 meetri tippmark on 20,43.

Täna harjutab Niit koos võistkonnakaaslastega teatavalt vahetust. Laupäeval ja pühapäeval ootab teda Kadriorus peetavate võistkondlike Euroopa meistrivõistluste esiliiga tihe

kava: 100 m ja 200 m jooks ning 4 x 100 m ja 4 x 400 m teatejooks.

„Nädal pole aklimatiseerumiseks piisav aeg. Ei noh, on mis on, tuleb ära teha,” nentis jooksja, kes ei saanud Arkanasase ülikooli õpingute tõttu varem Eestisse sõita.

Hooaeg veel algab

Niit rääkis, et suvine võistlushooaeg tal sisuliselt alles algab. Aprilli alguses jooksis ta USA-s 100 meetrit ajaga 10,52 ja mai alguses 400 meetrit 46,13-ga. „Need olid treeninguvõistlused,” lausus

Pooliku ettevalmistusega pole mõtet EM-ile minna. Miks ma siis üldse harjutan?

Niit. „Kahju, et kuskil mujal starti ei pääsenud. Üks asi on treeninguvorm, teine asi aga võistlusvorm. 400 meetri eel võtsin harjutamisel natuke hoogu maha. Tolle het-

ke mineku ja esimese jooksu kohta polnud 46 sekundit aga kõige hullem aeg. Siis algasid ülikoolimeeskonnal võistlusreisid ja harjutasin koos jamaicalase Akheem Gauntlettiga. Kui ta läks mujale treenima, jäin üksi.”

Üksi tippvormi ei jõua

Pärast jaanipäeva loodab Niit ühineda Euroopas treeniva sprindigrupiga, et koos tugevate partneritega valmistada augustis Zürichis peetavateks EM-võistlusteks. „Vundament on laotud, üksi on aga väga raske tippvormi tõusta,” tõdes ta.

„Kellegagi koos tekib palju suurem pingutamismoment. Näiteks jooksin 300-meetrise löike 36, 39 ja 35 sekundiga, aga tegelikult oleks pidanud viimane löik olema 33 sekundiga. Üksi oli seda peaaegu võimatu saavutada.”

EM-il on Niidul võimalik startida nii 200 kui ka 400 meetri distantsil. Kumma ta valib, otsustab Niit treenituse põhjal. „Pooliku ettevalmistusega pole mõtet EM-ile minna,” tõdes kiireim eestlane.

„Siis tuleb endalt küsida, miks ma üldse harjutan. Ikka seepärast, et midagi saavutada. Et head tulemust joosta, pean treeningul ikka väga kõvasti pingutama. Üksi oma turvalises tsoonis harjutamine ei vii edasi, vaid jäängi sinna, kus olen. Juhul kui vajalikud treeningud jäävad tegemata, siis imet ei sünni. Ime võib sündida ainult siis, kui kogu oluline töö on tehtud,” sõnas Niit. ●

Delfi TV teeb võistkondlikust EM-ist mõlemal päeval ka otseülekande.

USA-s elav kiireim eestlane Marek Niit harjutas eile Kadrioru staadionil hoolimata sellest, et pole ajavahega veel kohanenud. Foto: Tanel Meos

Korvpalli naiskoondis kaotas Itaaliale

Eesti naiste korvpallikoondis osutas 2015. aasta EM-võistluste valikturniiril Itaaliale koduväljakul südi vastupanu, kuid külalised jäid ometi peale 52 : 45.

Eestlannad ei tundnud 2013. aasta EM-il kaheksanda koha saanud itaallannade vastu aukartust ja surusid neid kaitses tahtjõuliselt. Siiski jäi püüdlikkusest väheseks. Rünakul tekkis peatreener Jaanus Levkoi hoolealustel viimasel veel minutil peata-olek ja nad ei tabanud enam ühtki viset.

„Kedagi peale iseenda pole süüdistada. Võidetav mäng, kahju, et nii läks,” sõnas kohtumises 15 punkti visanud Pírgit Püü.

Ei leidnud viskekohti

Eestlased tegid lõpus rohkesti sööduvigu ega leidnud enam häid viskekohti. „Vastased on karastunud tugevates liigades ja harjunud koduklubides otsustavatel momentidel vastutust enda kanda võtma,” sõnas Levkoi.

„Kaitses saime hakkama, aga rünakul ei osanud lõpus midagi teha,” nentis peatreener, kes pidas üheks kaotuse põhjuseks ka allajäämist lauavõitluses. Külalised said ründelauas 15 palli.

Teise võidu saanud Itaalia tõusis C-grupis Läti järel teiseks. Eestil ja Portugalil on üks võit. „Me pole enam Euroopa finaaltorni tase-dest kaugel, aeg on hakata ennast realiseerima,” innustas Jaanus Levkoi oma hoolealuseid paremini treenima. ● **Andrus Nilk**

EESTI PARIMAD EUROOPA PAREMATE VASTU!

Euroopa võistkondlike meistrivõistluste esiliiga jõuproov

European Athletics Team Championships 1st League
Tallinn 2014

Tule osa saama Eesti kergejõustikutippude mõõduvõtmisest Euroopa atleetidega.

21.-22. juunil Tallinnas Kadrioru staadionil

Võistluste algus: 21. juunil kl 12:30 / 22. juunil kl 12:45 Piletid müügil kohapeal!

VAATA LISAINFOT:

www.etch2014tallinn.org
Facebook (Kergejõustik)

TOETAJAD

INSTITUTSIOONID

kuulutused.lehed.ee

Kuulutuste tellimine lihtsamast lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutused.lehed.ee, e-postiga liis.aru@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

TAIMEDE PALJUNDAMINE

Sirje Tooding

Paljundamine on soodne ja lihtne võimalus uute taimede saamiseks. See raamat keskendub erinevatele viljapuude ja marjapõõsaste, aga ka ilupuude ja -põõsaste paljundamise tehnikatele: seemnete kogumine ja külv, eri liiki võrsikute tegemine, juurevõsude varumine, tütaraimede, pistokste, haljas- ja juurepistikutega paljundamine, jagamine ning pookimine.

Maalehe Raamat

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

Teatame kurbusega, et on lahkunud kallis

KADRI LEPIK

Hüvastijätt 21. juunil kl 11
Haapsalu Leinamajas
Leinavad lapsed ja abikaasa

Mälestame endist
kauaaegset kolleegi

UNO MÖTTUST

20.03.1928 – 16.06.2014

Südamlik kaastunne
omastele
AS Flora

Ärasaamine
20. juunil kl 12.30
Pärnamäe Krematooriumis

Vabariigi Presidendi
Kantselei

mälestab leinas
Kotkaristi teenetemärgi
kavaleri

VILLEM AHAST

ja avaldab südamlikku
kaastunnet lahkunu omastele

Kaitseliit mälestab

Sooe Sõjaveteranide Eesti
Ühenduse auesimeest

soomepoissi

VILLEM AHAST

Südamlik kaastunne
lähedastele

Mälestame ühenduse auesimeest

soomepoissi

VILLEM AHAST

20.02.1925 – 17.06.2014

Siiras kaastunne
abikaasale ja lähedastele

Ärasaamine
26. juunil kl 12
Kaarli kirikus

Sooe Sõjaveteranide Eesti Ühendus
ja Soomepoiste Pärimusühing

EESTI EKSPRESS

25 AASTAT SÕLTUMATUT NÄDALALEHT

Arstide praak röövis täisjõus mehelt käe

Suur inforatas:

**EESTLASTE
TITETEGU**

70 seika Taavi Rõivase
valitsuse telgitagustest

**NÜÜD
KOLMA-
PÄEVITI!**

**Osta jaanipäevaks
sisukat lugemist kaasa!**

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust.
Pakkuda võib lageraieid
harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava
lepiku eest head hinda.

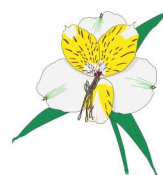
Lõhutud küttepuid

müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

**ANNE
SÄASK**

Õnne sünnipäevaks!

Eesti Ajalehed

Müük

• Väike mesindustalu Väike-Maarja lähedal annab teada võimalusest osta mett! Mesi on korjatud Pandivere metsadest ja niitudelt ning pakendatud 1 l pakenditesse (1,5 kg). Pakendatud 1 l mee hind on 9 eurot. Tallinna piires toimetame tasuta kättele! Tellimusi võtame vastu elektronposti aadressile mesi@24h.ee või tel 5667 7227.

Rent

• Omanikult krt TLN 5089052

Teenus

• Kaardid ennustavad
Tel 900 1727. 24h. h. 1,09 €/min
• Õmblusmasinate parandus.
Tel 551 6633. Rosmann

Teated

• Põhja prefektuur teatab 1950'tel aastatel käitsivalmistatud püstoli ja lisaraua leidmisest. Relva omanikul või valdajal pöörduda kuue kuu jooksul kuulutuse ilmumise päevast Põhja prefektuuri tel 612 4391, 612 4441 või 612 4955.

FORUM CINEMAS TOOB TEINI
SUVEHOOAEG 2014

The Metropolitan
Opera **HD LIVE**
ENCORE

Giacomo Puccini
LA RONDINE

25. JUUNI KELL 20.00
KINODES COCA-COLA PLAZA,
EKRAAN JA ASTRI

The MET Live in HD sarja suurtöötaja
The Neubauer Family Foundation

Rahvusvaheline suursponsor
Bloomberg

HD ülekannet toetab
Toll Brothers

JUST RARE FILMS

FORUM CINEMAS ESITLEB

AINULT NOORTELE

26. JUUNIL KINOS COCA-COLA PLAZA

Osta pilet filmile ja tule varem kohale! Enne seansi algusega 17.00 tutvustavad Tallinna Tehnikaülikool ja AHHA keskus päris roboteid.

Mängulist tegevust pakub Gamestar.ee

LOOSI LÄHEVAD

Kalev Spa veekeskuse päeva perepäise

Kingitus.ee adrenaliinirikas laskumine Türi saal

Ilusad kingitused Dolce Vita parfümeeriapoelt

Gamestar.ee veebipoe 50€ kinkekaart

FILM
**TRANSFORMERID:
VÄLJASUREMINE**
KELL 18.15 (SAAL NR 1)

6.90
€

Kingitus.ee

DOLCE VITA

GAMESTAR

TTU

PILETID JA LISAINFO: WWW.FORUMCINEMAS.EE

MoMo
KATUSEKINO

Jaapani toit,
otse südamest!

Carlsberg Stoli

Katusekino sõbrad

**KATUSE KINO VIRU KESKUSE
KATUSETERRASSIL**

ERIPROGRAMM
→ DEBÜÜDID

TÄNA

KINOKLASSIKA

Badlands

Terrence Malick
1973 / 94min

HOMME

FILMIPÄRL

El Mariachi

Robert Rodriguez
1992 / 81min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seansi Katusekinos.

Seansside algus
orienteeruvalt
kell 23.00.

KATUSEKINO.EE

Meediapartnerid

EESTI EKSPRESS

●●● Eesti Päevaleht

STAR FM

Partner

viru

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

ILM

EESTIS

Tallinn
+10...+15

Narva
+10...+16

Kärđla
+11...+15

Haapsalu
+10...+15

Paide
+10...+15

Pärnu
+9...+16

Tartu
+9...+17

Viljandi
+9...+18

Võru
+9...+17

Valga
+10...+18

Kuressaare
+11...+16

Reede +14...+18
Loodetuul 5-10 m/s

Laupäev +12...+16
Lääne- ja edelatuul 4-9 m/s

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Taevasina, **24/24**

09.45 Ilus maa: Narva-Jõesuu maitsed (ETV 2011)

09.55 Terevisioon*

11.55 Elininõ: Lambavill (ETV 2006)

12.25 Ajavaod. Ärimehed

12.55 Dokfilm Kreeka tragöödia

14.00 Dokfilm BAM (Eesti 2008)

15.15 Draamasari Taevasina, **24/24***

16.05 Draamasari Holby City haigla: Pidada vastu (Holby City, Inglise 2000)

17.05 Mõistlik või mõttetu (Eesti 2013)

17.35 Meie inimesed

18.00 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2011)

18.30 Aktuaalne kaamera

18.45 Jalgpalli MM 2014: Kolumbia – Elevandiluurannik

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.35 Inimimõju loodusele, **17/20**: Hundi tagasitulek (Natural Wonders – Human Impact, Inglise 2012)

21.40 Jalgpalli MM 2014: Uruguay – Inglismaa

00.00 Jalgpalli MM 2014: Kokkuvõte. Kolumbia – Elevandiluurannik ja Uruguay – Inglismaa

00.50 Jalgpalli MM 2014: Jaapan – Kreeka

03.00 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, **780**

06.50 Manhattani tuhkatriinu*, **162**

07.40 Joonissari Imeline võlukunst

08.05 Suvereporter*

09.05 Armastus ja karistus*, **8**

11.05 Kodus ja võõrsil, **5782**

11.35 Mängufilm Rosamunde Pilcher – Lootuse tuul (Rosamunde Pilcher – Wind der Hoffnung, Saksamaa 1997)

13.30 Galileo*

14.00 Lindprii: Ööd on mustad

14.55 Punased roosid, **781**

16.00 Küladetektiivid, **18**: Saladused

17.00 Manhattani tuhkatriinu, **163**: Viimane osa!

18.00 Armastus ja karistus, **9**

20.00 Suvereporter

21.00 Heeringas Veenuse õlal – Sepo Seemani eri

21.30 Viimane võmm: Ellujäämiskursus

22.30 Mängufilm Tere tulemast zombimaale (Zombieland, USA 2009)

00.15 Chuck: Chuck vs maskaraad

01.10 Harry seadus: Süütu mees

01.55 Mentalist: Punane kuu

02.35 Hooaeg*

03.10 Suvereporter*

04.00 Aiasaade*

04.25 Kodusaade*

04.50 Lemmikretseptid*

05.25 Kalailm*

TV3

06.15 Multifilm Pop Pixie, **11**

06.25 Multifilm Pop Pixie, **12**

06.40 Multifilm Nõiad

07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks

07.30 Madagaskari pingviinid 2, **6**

07.55 Armastuse pisarad, **18***

08.55 Kirgede torm, **1407***

09.55 Vaprad ja ilusad, **6751***

10.25 Top Shop

10.40 Vaid Venemaal pluss

11.10 Kättemaksukontor 6, **10***

12.10 Ootamatult isaks 3, **13**

12.35 Ootamatult isaks 3, **14**

13.05 Suvesangarid, **10***

13.35 Juurdlust viivad läbi sensitiivid 2, **15***

14.30 Seitsmes taevas 9, **18**

15.25 Vaprad ja ilusad, **6752**

15.55 Armastuse pisarad, **19**

16.50 Midsomeri mõrvad 4, **1**

19.00 Seitsmesed suvesadamas

20.00 Kättemaksukontor 6, **11**

21.00 Selgelnägijate tuleproov 8, **3**

22.00 Suvesangarid, **11**

22.30 Kerge elu 2, **4**

23.30 Dr House 7, 2: Isekas

00.25 Euroopa Pokkeriturnee

01.30 Ärkvel 1, **13**

02.20 Kerge elu 2, **4***

03.10 Euroopa Pokkeriturnee*

04.05 Vaid Venemaal pluss*

04.35 Seitsmesed suvesadamas

05.25 Suvesangarid, **11***

05.50 Vaid Venemaal pluss*

ETV2, TV6, KANAL 11, KANAL 12

ETV2

07.30 Animasari Kiisu Miisu enneolematud seiklused* **07.40** Animasari Sõprade linn* **07.50** Animasari Beni ja Holly väike kuningriik* **08.05** Animasari SimsalaGrimm* **08.30** Animasari Eddie ja karupätsu* **08.40** Animasari Väikese Muti seiklused* **08.45** Lastetuba **09.00** Metsapeatus* **09.30** Bollywood Boulevar* **10.25** Surma õukond* **11.10** Projekt 'Square', 2/3: Rahva kaasamine* **12.15** Jalgpalli MM 2014: Kamerun – Horvaatia* **14.00** ERR-i uudised **16.45** R2 Live: Nevesis* **17.15** Smallville: Kuristik **18.00** Hei, põialpoisid! **18.30** Animasari Võlukarussell **18.40** Animasari Maša ja karu **18.50** Animasari Pimmi ja Pammi seiklused **18.55** Animasari Kiisu Miisu enneolematud seiklused **19.05** Animasari Indiaanipoiss Yakari **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19.45** Rakett 69 **20.15** Virtuaalne revolutsioon **21.15** AD 1790, 10/10 **22.15** Maaailma kino Millennium **00.35** 4x4. Taimõrja Jamal* **01.05** Barabcock 2008 (Eesti 2008) **01.39** ERR-i uudised

TV6

06.00 Power Hit Radio – KICKSTART **08.30** Seitsmesed suvesadamas **09.30** Kodu keset linna **10.00** Kutsuge Cobra 11 **11.00** Orkide sõjad **12.50** Betty White ja ulakad vanurid **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11 **15.00** Tenerife **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea **18.30** Simpsonid **19.00** Kuidas ma kohtasin teie ema **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Betty White ja ulakad vanurid **21.30** KINOÕHTU: Seitse psühhopaati **23.30** Puhkus Mehhikos **00.30** Puhkus Mehhikos 2: ekstra 2 **00.45** Kuidas ma kohtasin teie ema **01.15** Kuidas ma kohtasin teie ema **01.45** Tenerife 1/1 **02.30** Power Hit Radio – KICKSTART **04.30** Kodu keset linna **05.00** Seitsmesed suvesadamas **05.50** Uudistemagasin

06.20 Totaalne ärkamine! **08.15** Punased roosid **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Südametukse **11.45** Top Shop **12.00** Poissmees* **13.40** Aedniku aabits* **14.10**

MAAILMAS

Vilnius vahelduv +10...+21

Riia vahelduv +12...+19

Helsingi pilves +9...+15

London vahelduv +12...+20

Kiiev vahelduv +10...+20

Pariis päike +13...+23

Berliin vahelduv +13...+19

Ateena päike +22...+30

Moskva vahelduv +9...+16

Peking pilves +20...+27

Tokyo vahelduv +19...+24

Tenerife päike +17...+23

Kairo päike +21...+40

Sydney vahelduv +11...+17

New York päike +18...+26

Miami vihm +24...+27

Vancouver vahelduv +10...+24

Brasília pilves +17...+24

HOROSKOOP

JÄÄR Näed kas kirkast unenägu või avab alateadvus end mõnel muul moel. Su hinge ja mõistuse vaheline kanal on avatud.

SÖNN Üldiselt on päev üle keskmise hea, kuid olmelises plaanis kipuvad paljud pisiasjad sulle peavalu valmistama. Ehk on põhjus sinu liigeses nõudlikkuses, mis sunnib sind igasse detaili ülemäära süvenema.

KAKSIKUD Oled oma ettevõtmistes nüüd spontaanne ja loov. Oskad suurepäraselt krampi vältida ja saavutada seetõttu häid tulemusi.

VÄHK Kas praegu sinu valduses olev info on piisavalt ajakohane ja täpne? Hoolitse kindlasti selle eest, et sul oleksid õiged faktid ja arvud.

LÕVI Seilad eksootika ja poeetiliste meeleolude lainel. Oled valmis kohtuma tundmatuga ja eelistad seetõttu uusi suhteid vanadele.

SUDOKU

Pappocorn

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

			7	6				
7		8		5				
6								4
		3			5	4	7	9
	4						3	
9	1	7	3			2		
5								2
				1		6		8
			2	9				

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

KALAD Su mõte liigub neil päevil päris omapäraseid radu mööda. Otsid justkui vastust küsimusele, mida sa veel ei tea. Oled tavalisest filosoofilisem ja lased unistustel end kanda.

TÄHELEPANEK

Mik

Maarja Pakats

toimetaja

Just sellisele küsimusele olen pidanud vastama neil MM-i päevil üha rohkem, kui meessoost sõpradega arutan, miks mõne koondise peatreener just sellise algkoosseisu valis või mida üks või teine tähtmängija mingis kohtumises tegi. Eriti kummaline on, kui avaldatakse imestust: sa oled ju täitsa normaalne naine, kui jalka meeldib! Või siis kuulen ma arvamusi stiilis: MM-i ajal on mehed kuuks ajaks kadunud ja naised ahastuses.

Kuidas on üks spordimaailma suursündmus saanud selliseks sugudevaheliseks lõheks? Tegelikult on ju spordi mõte olla inimesi ühendavaks jõuks.

Minu isiklik vastus sellele küsimusele on üldistavalt lihtne: sest jalgpalli vaatamine on põnev. Vaadata seda, kuidas „mehed murul ümmargust kera taga ajavad” ja näha, kuidas võtavad mõõtu mängijad, kellest ühe hinnaks 2,5 ja teise 25 miljonit dollarit. Kuidas pingelises mängusituatsioonis võtab üksikindiviid vastu otsuse; kuidas toimub meeskonna koostöö olukorras, kus verbaalne suhtlemine on minimaalne ja rõhk on tunnetuslikul teineteise usaldamisel. Millised on võidu- või kaotuse-emotsioonid.

Neile naistele aga, kes kurdavad oma meeste ära kadumise üle, ütlen ma: sättige ennast nende kõrvale diivanile ja koguge koos nendega emotsioone.

RISTSÖNA

	Smilersi laulja	osadena G. Verdi ooper	õkva stepi-närliline	veo-töölise kammi haru	rööp-külik ringrada Itaalias	alumine piirkond mõistus	kreeka täht V-Rooma väejuht	puusärg hoone osa	osmik narkootikum
purje-noor									
malend									
muistne tähe-teaduse riist									
juurde panema tegelane müümi-lugudes									
maja Toom-peal									
viljaladu									
ööbik									
kelkima vahetult enne									
plagu									
briti bänd									
V-Rooma ametnik LAY-i rahaühik									
aniisi-viin									
toss									

SUDOKU

Pappocorn

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

				7	6			
7		8			5			
6								4
		3				5	4	7
	4							3
9	1	7	3			2		
5								2
				1		6		8
			2	9				

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

5	4	8	6	3	9	1	7	2
6	2	1	7	5	8	3	4	9
7	3	9	4	1	2	8	6	5
9	6	5	2	8	7	4	1	3
3	1	7	9	4	5	2	8	6
4	8	2	1	6	3	9	5	7
1	9	3	8	7	6	5	2	4
2	7	4	5	9	1	6	3	8
8	5	6	3	2	4	7	9	1

Haigekassa avalikustas selle aasta õendusabilepingu saajad, kelle seast sai suurima mahu Ida-Tallinna keskhaigla 3779 juhuga. Järgnes Lääne-Tallinna keskhaigla 2377 juhuga. **EPL**

ITK allergoloog-immunoloog Krista Ress kaitses doktorikraadi taotlemiseks esitatud väitekirja, milles uuriti lapse tsöliaakia haigestumust ja levimust Eestis. **ITK**

Arstid tulevad koju üha harvemini

Koduvisiitide vähenemine on seotud meditsiini arenguga ja haige kohaletulek tähendab kiiremat diagnoosi.

Agne Narusk

agne.narusk@epl.ee

Kui Hiiumaa perearst Marje Vann 30 aasta eest arstina maakonnas tööd alustas, tuli gripihooajal ette 20–30 koduvisiiti päevas. Iga teade palavikuga haigestumisest tähendas koduvisiiti veel samal päeval. Inimesed olid sellega nii harjunud, et kui arst ei pakunud end tuulerõugetes patsienti külastama, võis juhtuda, et mõne päeva pärast oli tema nimi rajoonilehes ja mitte kiiduavaldusteks, meenutab dr Marje Vann.

Koduvisiitide arv hakkas langema 1990-ndatel, perearstisüsteemi algaastatest. „See tundus nii loomulik, see toimus nii iseenesest, et me

vastuvõtule tulla. Põhjendan kodukülastuse vajadust sellega, et uue ilmakodaniku elupaigale on samuti pilk tarvilik peale heita. Veel külastan kodudes vanureid, kellel on vastuvõtule tulek raske üldseisundi tõttu võimatu, või lama- jaid haigeid.”

Vastuvõtul parem abi

Tervise arengu instituudi (TAI) kogutud andmete järgi tegid arstid selle aasta esimese kolme kuu jooksul kokku 14 230 koduvisiiti, neist 12 682 on perearstide omad. Seda on kolmandiku võrra vähem kui aasta tagasi samal ajal.

„Perearstide koduvisiitide vähenemine selle aasta alguses võib olla tingitud sellest, et sel aastal ei olnud kevadel suurt viirusepuhangut, mis mõjutas näiteks teenuse kasutamist 2013. aasta I kvartalis, mil tõusid nii perearstide külastatavus, koduvisiitide arv kui ka töö-

võimetuslehtede arv võrreldes aastataguse sama ajaga,” ütleb Eesti haigekassa tervishoiuosakonna spetsialist Kaija Lukka. „Ka pereõdede koduvisiidid on aasta-aastalt kasvanud ning kindlasti mõjutab see perearstide koduvisiitide arvu.” Lukka osutab ka arstiabi tasuta nõuandetelefonile, millele helistajaid on aina rohkem – eelmisel aastal vastasid arstid ja õed kokku 236 674 kõnele, igas ööpäevas tuleb keskmiselt 648

kõnet. Seegi võimalus vähendab haigekassa spetsialisti hinnangul koduvisiitide arvu.

„Patsiendid on aastatega aru saanud, et arsti vastuvõtul käimine tagab parema arstiabi kvaliteedi,” nendib dr Vann oma patsientide põhjal. „Arst ei saa kogu uuringuteks vajalikku aparatuuri koduvisiidile kaasa võtta, ka on laborianalüüside kodus korraldamine pigem erand kui reegel ja igapäevaste teenuste hulka ei kuulu. Seega kui vaja, läheb arst patsiendi juurde koju. Kui vähegi võimalik, tuleb patsient arsti vastuvõtule. Minu arvates on koduvisiitide arvu vähenemine ühtlasi ka meie elukvaliteedi paranemise näitaja. Meie patsiendid on arukad, teavad, mis neile on parem.”

Vajaduse otsustab arst

Kui väikeses Käinas on perearsti viimaste aastate suurim takistus koduvisiitidel dr Vanni sõnul olnud „taevast alla sadanud lumi ja tee, mida veel pole jõutud lahti lükata”, siis suuremates kohtades, kus perearst kõiki oma patsiente nii hästi ei tunne, tuleb tõsisemaid noote. Noor ema Tallinnast kirjutab pereportaaalis, kuidas nende perearst nõudis 38-kraadise palavikuga kuuekuuse lapse „teki sisse mähkimist ja vastuvõttu toomist, sest tal pole autot, millelega koju tulla”. See on üks

Illustratsioon: Shutterstock

paljust sama murega sõnavõttudest. Inimesed, kellega Eesti Päevaleht sel teemal vestles, nurisesid, et tõsiselt haigena on väga raske autot juhtida või ühissõidukiga seigelda, et arsti juurde jõuda.

Kohustuse patsiendi juurde vajadusel koju tulla panevad arstile perearsti töö eeskiri ja tervishoiuteenuste korraldamise seadus. Vajaduse üle otsustab arst kokkuleppel patsiendiga, kusjuures perearst peab väisama üksnes neid haigestunuid, kes asuvad tema teeninduspiirkonnas.

Haigekassa hüvitab perearstidele koduvisiidid patsiendi juurde, selleks kulunud aeg, tarvikud, transport on arvestatud perearstidele makstavas baas- ja pearahas. Patsiendilt on õigus küsida juurde veel viis eurot, välja arvatud rasedaid ja alla kaheaastaseid lapsi külastades. Õigus koduvisiite teha on ka eriarstidel. Ühe kodukülastuse eest tasub haigekassa neile 17,06 eurot, peale selle tasub inimene ise viis eurot visiititasu. ●

Koduvisiidid

●● Tänavu tegid arstid aasta esimesel kolmel kuul 14 230 koduvisiiti. Neist 12 682 tegid perearstid, 1128 onkoloogid, 100 aneste-sioloogid, 79 üldarstid, residen-did; 73 pediatrid, 54 taastusraviarstid ja üldkirurgid, 18 psühhiaatrid, 13 sisearstid, 12 hambaarstierialade esindajad, 10 oftalmoloogid, 6 neuroloogid, 4 torakaalkirurgid, 3 kardioloogid, 2 dermatoveneroloogid, otorinolaringoloogid ja uroloogid.

●● Kõige rohkem eriarstide koduvisiite, eriti onkoloogide ja aneste-sioloogide omi, tehakse Tallinnas ja Harjumaal. Torakaalkirurgil on aasta alguses olnud visiite Viljandimaal ja neuroloogil Ida-Virumaa kodus, pediatrit on kutsutud koju enim Läänemaal, taastusraviarsti koduvisiididest 50 oli Võrumaal ja neli Ida-Virumaal, psühhiaatri kodukülastust läks vaja Ida- ja Lääne-Virumaa elanikel.

●● Perearstide koduvisiitide kord on reglementeeritud „Perearsti ja temaga koos töötavate tervishoiutöötajate tööjuhendiga”. Tööjuhendi § 3 lõige 5 ütleb: „Perearst teeb käesoleva määruse § 2 lõikes 2 nimetatud isikutele vajadusel koduvisiite.” Osutatud § 2 lõige 2 kõlab nii: „Üldarstiabi osutatakse kõigile perearsti nimistusse kantud patsientidele. Teeninduspiirkonnas elavale või ajutiselt viibivale isikule, kes ei kuulu perearsti nimistusse, osutatakse vältimatut abi.”

●● Kui ühe visiidi ajal tuleb tegeleda mitme haigega, on teenus-tasu ikka kuni viis eurot.

Allikad: Eesti haigekassa, TAI

Koduvisiitide arvu vähenemine näitab ühtlasi meie elukvaliteedi paranemist.

ainult imestasime, miks patsiendid sellega nõustusid, ise seda soovisid ja soodustasid,” märgib dr Vann. Pere- ja eriarstide koduvisiitide arv on vähenenud aasta-aastalt siiani ja ilmselt väheneb ka edasi. „Täna on seis selline, et koduvisiite teen üks-kaks korda kuus ja minu patsiendid ei nurise. Vastsündinu juurde lähen koju esimestel sünnitusmajast saabumise päevadel ka siis, kui pere ise avaldab soovi

Maitse Reval Café kohvikutes Eesti Ekspressi juubeli puhul šokolaadikooki.

Eesti Ekspress kingib iga šokolaadikoogi ostjale 1 kuu tasuta digilehte.

www.revalcafe.ee

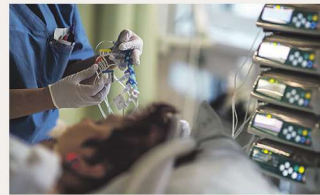
EESTI EKSPRESS 25

KEHV KEELEOSKUS SEAB ÕED EBAVÕRDESSE OLUKORDA

Eesti õdede liidu hinnangul kahjustab eesti keele õppe kehv kvaliteet vene emakeelega õdede konkurentsivõimet ja võib sundida ebapiisavalt riigikeelt oskavaid õdesid tervishoiusektorist lahku-

ma. Liidu presidendi Ester Öpiku sõnul on suurim probleem Ida-Virumaa ja Narva vene keelt emakeelena kõnelevate õdede seas, kes on läbinud küll keeleõppe, kuid kel pole B2 taset. **EPL**

LÜMFITERAAPIA LIIDUL UUED KUTSESTANDARDID

Tervishoiu ja sotsiaaltöö kutse-nõukogu kinnitas Eesti lümfiteraapia liidu algatusel koostatud lümfimassööri ja lümfiterapeudi kutsestandardid. Lümfimassööri ja -terapeudi kutsestandardi-

te välja töötamine on esmaseks aluseks nende erialade arengus Eestis ning võimaldab edendada taastusravi süsteemi, parandada rehabilitatsiooni võimalusi, kuid ka elukvaliteeti. **ELTL**

Kodune esmatutvus alkoholiga last väljas joomisest ei hoia

Vanemate eeskuju on nakkav ja laste nähes napsitamine mõjutab ka nende käitumist.

Britt Rosenberg
britt.rosenberg@epl.ee

Värske uuringu põhjal peab 89% eestlasi laste ja noorte alkoholitarbimist tõsiselt või väga tõsiselt probleemiks. Laste napsutamislembus saab alguse vanematest, kellest kümnendik on hiljutise uuringu järgi ise oma alacalisele lapsele alkoholi pakkunud.

Üllatav või mitte, ent kõige tõenäolisemalt pakub uuringu-
raporti põhjal oma lapsele alkoholi kõrgharitud vanem ja ilmselt just see, kes on varem lapsega alkoholi ohtudest vestelnud. „Lapsega koos kodus joomine ei ole ikkagi normaalne,” usub konjunktuuriinstituudi direktor Marje Josing. Lapsevan-

mate seas levib arusaam, et kui lapsele tutvustada alkoholi kodus ja temaga näiteks grillimise kõrvale pudel siidrit ära juua, ei teki tal väljas joomiseks enam vajadust. Josingu sõnul saadab see aga lapsele signaali, et joomine on turvaline – ja kuigi kodus vanemate keskel võib see nii olla, on eemal mäng juba karmim.

Psühhiaater Jaak Gramanni sõnul ei toimi ka teise äärmuse variant, kus lapsel keelatakse igasugune alkoholitarbimine. „On naiivne kodus last keelata ja arvata, et ta siis väljas ei joo,” ütleb ta. Probleem on raske, ent selle tuum ja õnneks ka lahendus peituvad Gramanni sõnul ikka vanemates, täpsemalt nende ja laste koosveede-

tavas ajas. „Kui lapsel lubatakse veeta põhiosa ajast kodust väljas, võtab ta ka üle sealsed mallid, aga kui perekond on ühtne ja asju tehakse koos, siis toimib vanemate eeskuju.”

On ka äärmuslikumaid viise, kuidas paljud Eesti pered oma lapsi enese teadmata alkoholist eemal hoiavad. „Kui kodus juuakse ja seal on häiriv läbi, siis ei taha laps selle keskel olla ega ka ise juua,” ütleb Gramann. Pereterapeut Kadri Järv-Mändoja sõnul saavad aga neist alkoholikute lastest, kel napsutamise vastu nulltolerantsi ei teki, tõenäoliselt samuti sõltlased.

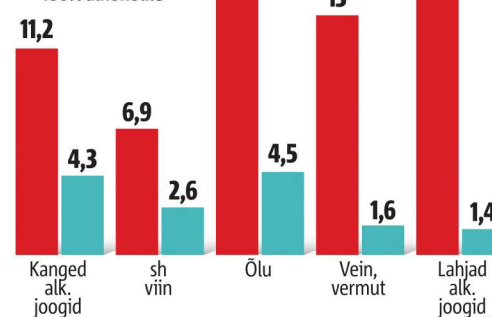
Järv-Mändoja sõnul tuleks vanematel tähelepanu pöörata sellele, kuidas suhtutakse neis-

Joome õige pisut vähem

Aastane tarbimine liitrites täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis mullu vähenes.

Lahja ja kange osa on pea võrdne
Õlut juuakse absoluutarvestuses ainult pisut rohkem kui kanget alkoholi.

■ Liitrid
■ Liitrid arvestatuna 100% alkoholile

se, kes alkoholi ei joo. „Sünipäeval öeldakse viinapitsist keelduvalle täiskasvanule, et ah, mis see üks pits, võta ikka, ja seda tuleks tähele panna,” lausub ta. Ka suveõhtul õues või suureisil ei tasu laste nähes plaskust külmarohtu rüübata. Marje Josingu sõnul oleks meie ühiskonnas aeg hakata suhtuma nagu Põhjamaadeski ja kaine pidutseja mõnitamise asemel teda ka laste ees tunnustada. ●

Kuidas lapsega alkoholist rääkida?

- Alusta alkoholist rääkimist, kui laps on kaheksa- kuni kümneaastane.
- Uuri, milline on sõprade suhtumine alkoholi.
- Küsi, mida arvab laps pidudel käimisest.
- Arutle, mis on alkoholi roll koosolemistel.
- Ära anna teiste tegudele hinnanguid.
- Pane selgelt paika teie pere reeglid.

Allikas: <http://terve-eesti.ee/alkohol>

ÕNNE VALEM: LUKSUSLIK SUVEKORTER PÄRNUS

Telli Eesti Ekspressi paber- või digileht ja võida 4 nädalaks luksuskorter Pärnus!

AUHINNAD: Neli nädalat rannaäärses luksuskorteri, 5 piknikutekki ja 10 termokruusi!

EESTI EKSPRESS 25

Tugev toimetuse. Teadlik lugeja.

Vaata kampaania tingimusi ja telli: ekspress.ee/kampaania
Kui oled juba Eesti Ekspressi tellija, siis ära unusta end registreerida loosimisele.

Kampaania kehtib kuni 26.06.2014. Loosimine toimub 30.06.2014. Lisainfo: klienditugi@lehed.ee või 680 44 44

TALLINNAS PEETI OLULIST RAHVUSVAHELIST KONVERENTSI

Täna lõpeb TTÜ-s rahvusvaheline militaarpsühholoogia konverents. Dr Merle Parmaku sõnul on see oluline rahvusvahelist militaarpsühholoogide kogukonda ühendav üritus, mis toimub Eestis esimest korda. Selle aasta teemaks on multidistsiplinaarsuse jõud militaarpsühholoogias ja see keskendub psühholoogia valdkonda integreerimisele sõjaväeliste organisatsioonides. **TTÜ**

mest korda. Selle aasta teemaks on multidistsiplinaarsuse jõud militaarpsühholoogias ja see keskendub psühholoogia valdkonda integreerimisele sõjaväeliste organisatsioonides. **TTÜ**

UUDNE LÄHENEMINE TAASTUSRAVIKS JA TREENINGUTEKS

Kliinikumi sporditraumatoloogia keskuses võeti kasutusele AlterG antigravitatsiooni liikur-rada, mis pakub uudset lähenemist taastusraviks ja treeninguteks. Selle unikaalne tehnoloogia võimaldab täpset, turvalist ning mugavat vähendatud keharaskusega treeningut ülekoormusvigastuste riski vähendamiseks ja oluliselt kiiremaks vigastusest taastumiseks. **TÜK**

loogia võimaldab täpset, turvalist ning mugavat vähendatud keharaskusega treeningut ülekoormusvigastuste riski vähendamiseks ja oluliselt kiiremaks vigastusest taastumiseks. **TÜK**

Nutitelefon aitab tervist jälgida ja kes teab – ehk isegi parandada

Nutitelefonile on olemas rakendused, mis aitavad mõõta kuulmist, silmanägemist või isegi pulssi.

Hans Lõugas
hans.lougas@epl.ee

Kuigi ettevõtjad ja ametnikud räägivad e-tervisest ja m-tervisest tulevikuplaanide mõttes üha rohkem, pole kõikehõlmavat läbimurret veel tehtud. Kuid nutitelefon kui võimas arvuti aitab juba praegu mitme äpiga inimesel oma tervist jälgida või ka parandada.

Sõna otseses mõttes silmanägemist parandada lubab rakendus GlassesOff. Kuigi nutitelefonil põrniitsemise võib silmi väsitada, peaks GlassesOffi kasutaja prillidest vabanema. Äpp on suunatud üsna konkreetse vaevuse leevendamisele. See on presbüopia ehk 40. eluaastate alguses tekkiv muutus, mille tõttu on lähedal asuvate esemete vaatamine ebamugav. Sisuliselt on presbüopia justkui kaugnägelikkus, kuid tegu pole haiguse või häirega, vaid loomulikust vananemisest tekkiva muudatusega. Kuigi meditsiinilist ravi sellele muutusele otseselt pole, pakub USA ettevõtte oma rakenduses programmi, mille läbides peaks nägemine paranema. Nutitefonis olev äpp ei muuda kuidagi silma või selle võimet teravustada, vaid aitab treenida aju silma jõudvat infot täpsemini tõlgendada.

Äpp: GlassesOff

- Töötab telefonides: iPhone, Android
- Hind: esimesed kaks nädalat tasuta

GlassesOffi puhul tuleb teha iga nädal kaks kuni kolm treeningusessiooni, mille käigus peab hägusel taustal eristama triibulisi kujundeid umbes nii nagu tavalises silmaarsti kontrollis. Pärast igat sessiooni annab rakendus hinnangu, kui edukas silmatreening on olnud. Kui kaua inimese oma silmi äpis treenima peab, on individuaalne, kuid üldjuhul võib see kesta kaks või kolm kuud.

Uuring: see tõesti aitab

Kas selline telefoniekraani jollitamine reaalselt ka aitab? Paar aastat tagasi tehtud uuring, mille tulemused avaldati teadusajakirjas Scientific

Reports, andis positiivse vastuse. Uuringus osalenud ja silmi treeninud inimesed suutsid lugeda 1,6 korda väiksemat kirja kui enne treeningut. Silmade treenimine, mida GlassesOff pakub, toimib teadlaste hinnangul efektiivselt just 40–60-aastaste puhul.

Teenus muidugi maksab. Kuigi äpp ise on tasuta ja esimesed nädalad saab silmi treenida raha maksmata, tuleb kogu programmi läbimiseks siiski tasuda. Ligi kaheksa euro eest saab programmi jätkata veel kolm nädalat ja kui asi tundub toimivat, peab jätkamiseks ostma ligi 50 euro eest aastase täispaketi.

Lihtsamaid ülesandeid aitavad mobiiliäpid juba tükk aega teha. Üks hea näide on Instant Heart Rate, mis kasutab mobiiltelefoni küljes olevat kaamerat ja valgust selleks, et mõõta pulssi. Näiteks kui peab regulaarselt pulssi mõõtma, on äpp telefonis alati kaasas ja selle kasutamine mugav.

Instant Heart Rate palub inimesel asetada sõrme telefoni-kaamera peale ja käivitab siis valgust. Välgustab sõrme ja selle sees olevaid imepisikesi veresoone. Nende värvi muutumise järgi

tuvastabki äpp pulsiga. Esialgu tasuks äpiga pulssi mõõta siiski mingi muu seadmega koos, et saaks kontrollida, kas teie käsi, telefon ja äpp annavad kokku usaldusväärseid andmeid. Kui mitme mõõtmise põhjal annab rakendus usaldusväärseid andmeid, saab seda kasutada pikema aja jooksul. Mugav võimalus on kõik mõõtmised koos lisandmetega, näiteks mis olukorras ja mis kellajal pulssi mõõdeti, justkui logiraamatusse kirja panna.

Konsulteer ka arstiga!

Instant Heart Rate on tasuta rakendus, vaja on ainult seda, et telefonil oleks peale kaamera ka välgklapp. Tasulise lisateenusena on äpis võimalus teha püstitõusmise katsed. See mõõdab südame tööd sellise harjutuse käigus, kus tuleb istuvast asendist püsti tõusta, ja annab selle põhjal aimu inimese tervislikust seisundist.

Äpp: Instant Heart Rate

- Töötab telefonides: iPhone, Android, Windows Phone
- Hind: tasuta

Spetsiifilisemate haiguste raviks või vaevuste leevendamiseks olevate äppide kasutamine tuleks kooskõlastada oma arstiga, kui ta on selleks piisavalt uuendusmeelne. Enamjaolt on need ingliskeelsed ja seepärast võib oluline info tõlkes kaduma minna. Aga leida võib nii mõnegi avalikult kasutatava rakenduse. Üks näide on AsthmaSense, mis nagu nimigi ütleb, aitab astmahaigeid. Äpp aitab hinnata nii sümptomeid kui ka medikamentide kasutamist. On oluline, et äpp pakuks telefonis mingit lisaväärtust ja näiteks AsthmaSense aitab automaatselt meelde tuletada, millal peaks oma seisundit kontrollima või ravimeid võtma.

Kõige arvukamalt on eri mobiilplatvormide rakenduste poodides treeningu ja toitumise logimiseks mõeldud äppe, mis aitavad tervislikumat elustiili järgida. Samamoodi on äppe oma unetsükli kirjapanekuks ja analüüsimiseks, lapseootuse, kaalu või päevase tarbitud vee koguse jälgimiseks.

Aga rakendusi on isegi kõrvade kontrolliks: Test Your Hearing mängib teie kõrvaklappidesse eri kõrgusega helisid ja palub märkida, mida te kuulete. Lõpptulemusena ütleb rakendus, kas teie kuulmine on nagu 18-, 28- või näiteks 48-aastaselt. ●

Selle nädala Maalehes:

SALAPÄRANE KUJUKE – kas tõesti muinaseesti jumal?

» Rabast 80 aasta eest leitud savikuju saladus on tänini lahendamata.

LOE VEEL:

» ISETEHTUD JAANIÖLU – uus suurmood.

» Eestlane, kes elab KOOS INDIAANLASTEGA.

Maaleht
HEA EESTI LEHT